

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan zvečer, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1 „	7—	1 „	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Edina rešitev vrednosti krone!

V Parizu, meseca sept.

Velečenjeni gospod urednik! Dovolite, da s par besedami opozorim našo javnost na faktor, ki je morda edini v stanu rešiti nas strašnega poloma. Znam, da so besede, posebno pri nas, bob ob steno, a morda se vendar najde še kak »voditelj« naroda in njega mnogoštevilnih strank, ki bo posvetil spodaj omenjeni ideji malo pozornosti in uvaževanja.

Dogodki na finančnem, osobito na valutnem polju, so nenaravni, hitrost spremembe borznih kurzov raznih valut grozo vzbujajoča. V obče se lahko reče, da vse veljave držav, ki so bile v vojnem stanju, strahovito padajo, posebno pa oni, v katerih je divjala vojna na lastni zemlji. Žrtve, ki jih je terjala vojna, je treba nadomestiti, stroške plačati, za kar je potrebno ogromnih denarnih sredstev; stari nacionalno-ekonomski stavek: »ponudba in povpraševanje« je v večji moči kot sploh kedaj. Ugoditi vsem željam kupcev, konsumentov itd. ni mogoče, ker trg radi raznih faktorjev, kakor pomanjkanja prometnih sredstev, delavnih moči, surovin itd. ne more biti nasičen. Konkurenca je nezdrava, krediti rastejo brezmejno. Dežele, ki so po vojni opustošene, so liki nenasičljivi požiralniki vsega v dvojni, trojni, da deseteri meri.

Pogled na borzno notico kaže, da pada frank, da pada šiling in da stoji blizu »0« naša krona. V primer notici 17. septembra 1919 v Genévi: francoski frank 60, angleški pound 22:85, dollar 5:30, lira 54:35, holandski florin 204:75, rubelj 19, švedska krona 135:50, marka 18:35, dunajska krona 6:90; in v Parizu: švicarski frank 165, angleški pound 38:50, dollar 9:13, lira 91½, holandski florin 336, rubelj »0«, švedska krona 223, marka 38½, dunajska krona 14.

Z drugimi besedami, za en angleški pound treba Francozu plačati dvakrat toliko, kot pred vojno, za francoski frank treba Nemcu plačati trikrat toliko, kot pred vojno in nam 6krat toliko.

V veljavi stalno raste dolar. — »Seveda, Amerika je bogata, ima prirodnih bogastev, tovarni itd.« bi hitro rekli! Res je, a ima tudi prebivalstvo, ki je delavno, varčno, ki zasmehuje vsakega, ki samo pohaja in prazno besediči: narod, ki ima realnost za podlago vsakemu delu, kjer prazni frazer in kričar, posebno oni z geslom »domoljubja« na jeziku, nima bodočnosti, kjer oni, ki z oziranjem na njega moči in znanje ni na

mestu, sijajno propade, strti pod močnim strojem realnega, plodonosnega dela. Mentaliteta Amerikanca je delo. »To be busy« je njih ideal. Ne stremi nikdo za nedosegljivimi cilji, realnost in možnost uresničenja je podlaga vsakemu stremljenju. V mali primer, kako se je Amerikance, posebno v Franciji napak sodilo, je dejstvo, da se je veliko število Francozinj poročilo z ameriškimi oficirji in vojniki sploh. — Lepo je bilo življenje z njimi v Parizu in Franciji, posebno za časa premirja. Marsikdo je mikalo nadaljevati to življenje z izbranim »Sweet-heartom« v Ameriki. In odšle so cele trume v obljubljeno deželo — tako po statistiki v mesecu juniju 1919 okoli 9000. — A glej, meseca septembra se jih je vrnilo v Francijo vže okoli 4000 — ločenih! Zakaj? Amerikanec, ko je prišel v svojo domovino, je pozabil razkošje, pozabil zabavo in prasto besedičenje, postal je zopet stari realni »business man«. Večer samo je bil po storjenem, plodonosnem delu posvečen — soprog, ki je kakor v mnogih navedenih slučajih raje se ločila od moža, kot pa spremenila svoje lahkoživne navade. S tem ne smemo misliti, da so Francozinje samo lahkoživke. Nasprotno — za svoj dom skrbje kot prave matere in da napravijo zakonsko življenje sebi in možu udobno, so pripravljene do prinesiti dokaj osebnih žrtv. Zavedajo se, kaj je vojna učinila in brez jadicovanja trpe — »pour la patrie«, ki je pri vsakem Francozu najsveteje čustvo. Občudovanja je vredno, kako se Francija in nje prebivalstvo na vse mogoče načine trudi omiliti in zboljšati, kakor hitro mogoče, povojno stanje. Sistematično se deluje v vseh panogah na to, da lastna produkcija raste, da se uvoz zmanjša, marsičemu se treba odreči in vsakdo se rad, ker ve, da je to le za čas, da bodo zopet razmere urejene, produkcija nasitila trg, prometna sredstva kakor pred vojno, lastni denar zopet v polni veljavi. »Ne obupati, delati...« je vik, ki ga propagira vsako politično, patriotsko društvo, ki ga podpira povsod in z vsemi sredstvi državna vlada.

In tako naj bode tudi pri nas! Ne povešajmo glave, ne jadikujmo samo in ne kritizirajmo! »Na delo, na delo«, bodi naše geslo. Če bi res vsakdo posvetil ne sanio sebi in lastnemu žepu, temveč tudi zares domovini v prid, svoje moči in dela, kolikor zmore, prebolimo hitro otroške bolezni novorojene države. — Naša zemlja je bogata: Rude, les, prirodnih produkti, žito, sadje, perutnina, živina itd. vsega je dovolj. Treba je racionalno prirediti izkoriščati prirodne za-

klade, da ne leže mrtvi v zemlji. Nasititi s pridelanimi in izdelanimi produkti najprvo lastni trg in potem izvažati, kolikor mogoče. Uvoz naj se restringira kolikor mogoče, kar je, če bi se hoteli zares na najpotrebnejše omejiti, lahko dosegljivo. Kako išče Francija, koji ni odprta več Rusija, povsod lesa, sadja, perutnine, jajc, žita itd. In kako radi bi Francozi vse to nabavljali si pri nas! Trgovski minister sam je pred kratkim izjavil, da bi bila vlada le presrečna, ko bi zamogla imeti stalnih, resnih, trgovskih zvez z Jugoslavijo. Franciji preti zopet krušna karta pozimi, in pri nas je abodanca moke! — Vsak naj s pomnoženo silo doprinese k produkciji v zemlji, vlada pa z dobrimi vodstvom k eksportu — in finančna kriza bo brez kreditov rešena po sebi. — Ura je dvanajst, besedičenja je dosti, resnega dela je treba!

Zato bratje v kolo zdaj stopimo in podajmo si roke — a ne v zabavo s čevičkom in žganjem, z vpitjem in hrusčenjem, temveč k resnemu, prave-mu delu. — Ne v frazah, ne v praznih besedah, ne v političnih naziranjih, ne v intrigah, ki so pri nas nad vse priljubljene, ne v stremljenju po raznih službah z dobro plačo brez kvalifikacije, ne v vpitju: »Jaz, prmejduš sem patriot«, ne v praznih borbah za prvenstvo ene ali druge stranke, je naš spas, temveč v pravem, realnem delu. Napeti je treba vse sile, pomnožiti produkcijo na dvojno, na trojno, s pravim delom, s potencirano silo ustvarjati dobro, delati faktično z roko in umom! Proč s praznimi klevetniki! To edino bo naš spas.

Potem je kriza krone po sebi rešena, potem, mila majka domovina, ti sije bodočnost, in nisi mrtvo rojeno dete v času svobode, koje si dosedaj tvoji sinovi niso zaslužili.

Dunaj — dolga vas.

Na Semeringu sneg prek glež-njev. Se zeleno drevje se očividno brani prezgodnje zimske odeje. Potniki trepečejo v mrazu, v vozovih, ki imajo cele ali vsaj dobro pokrpne šipe v oknih, je nepopisna gneča. Med silnim nalivom privozi vlak z veliko zamudo na južni kolodvor.

Dunaj... Kako daleč se zde že časi, ko se je kopalo to ogromno morje ponosnih stavb v blestečem imenu cesarskega mesta. Danes se vleče tu dolga in dolgočasna vas. Vedno globlje se potaplja stara slava, vedno bolj odkriva velikomestna beda sestrada rebra gladi in po-

manjkanja. Te bolne resnice mi ne more niti za hip prikriti pogled iz sobice, ki sem si jo po velikem ople-tanju priboril v hotelu notranjega mesta. Na nasprotni hiši vidim, da kaže pod zapranim katonom ogromen cesarski orel kos peroti in krempljev, pod njim pa stoji dolg in pozlačen napis: »Kaiser-königl. Hof-Hutfabrikanten P. & C. Habig Kammerlieferanten Sr. k. u. k. ap. Majestät.« Čemu še to? Pa kaj me to srbí? Vajneje mi je vendar vse bolj, kdaj odstranijo ali prepleskajo pri nas doma vojaško stražnico, ki kakor v posmeh gleda z nekega dvorišča Pražakove ulice v črno-zoltem plašču na visoko palačo domače pravice... Pa še to mi ne pali živcev, da bi z ogorčenimi klici zval »železno metlo«, ki mora biti neki že vsa zdrgnena in oskubena, če pometa revica v tistem tempu in taktu, kakor ga ji narekujejo dan za dnem v tem ali onem predalu naših časopisov. Čemu bi mi bilo potem dunajsko »čiščenje« pri srcu. Opravili bodo, kakor bodo vedeli in znali.

Ali podoba te »dolge vasi« je vredna zanimanja. Ko sem bil pred pol letom tu, takrat se je risala ta klavrna poza, danes je narisana in stoji ob cesti kakor mršav berač v ogoljenem fraku.

Dunaj ni bil še nikoli tako be-den, kakor je danes. Tisti zveneči šum, ki se je kljub vedno naraščajo-či bedi valil po ulicah še do zadnjih dni, je včeraj mahoma obmolnil. Dunajski tramvaj se je popolnoma ustavil. Omejitev je bilo že prej veliko, ali zdaj je prišla katastrofa, ker se ji ni bilo mogoče več izogniti.

Ko sem odhajal iz Ljubljane, so tudi tam počivali tramvajski vozovi v lopi. Ali nikogar nisem čul, ki bi se bil zato jokaj. Saj je vendar dognana stvar, da ljubljanski tramvaj ostaja za pešci, da je torej samo »potrebno zlo«. Vse kaj drugega pomeni na Dunaju popolno vstavljenje tramvajskega prometa. Ljudje, ki so jih trdi življenjski pogoji vrgli v stanovanje na daljni periferiji mesta, so morali danes prvi prehoditi dolge kilometre službene poti v notranjost mesta in to v vremenu, ki si ga ni mogoče predstavljati slabšega.

Zdaj pod večer hite nazaj dolge procesije upadlih, bledih obrazov. Kdaj bo doma ta in oni? Kako bo jutri, pojutrišnjem? Kdo bo omagal prvi, kdo za njim? — Boda si je nastajal odprla vrata. Avtomobil, ki ga je poprej človek komaj toliko pogledal, da se mu je pravočasno izognil, vzbuja pozornost in kopnenje. Srečni ljudje, ki se morejo voziti v njem! Tako mastno niso služili avto-takserji še nikoli kakor danes. Dvaj-

setak igra pri njih komaj ulogo naj-manjšega drobiža. Brez stotaka si ne moreš misliti niti najkrajše vož-nje. Ljudje se love po ulicah in dvi-gajo roke v prošnjah. Toda šofer ko-maj zamahne v široki gesti. Še izvo-šček te ne pogleda, še kočijaž, ki priganja najgladnejše kljuse, ti ne da odgovora. Vsi služijo mastne de-narje. Z velikanskimi kočarimi in kovčgi počivajo popotniki sredi trotoarja. Menda niti ne opazijo, ka-ko jim lije za vrat. Edina misel jim je, kdaj bodo priromali na zaželeni kolodvor, da se odpeljejo in poslove od te dolge vasi. Paglavci, pokveka, zaslužita danes s prenašanjem prt-ljave več nego visok uradnik. Kdor je le mogel, si je pripravil kaka kol-ca, da bo več padlo v žep. Danes ali nikoli! Toda ta »danes« bo še trajal. Premoga prihaja vedno manj, danes ga sploh ni prišlo nič.

Draginja pa vrtoglavo raste. Kako izborni bi se bil najedel doma za onih dvajset kron, ki sem jih pla-čal za preskromno kosilo v zakotni restavraciji! Lačen sem vstal od mize, doma bi mi bilo še ostalo. Ma-sti in mesa več ne poznajo v kuhin-jah. Tak čuden duh in okus imajo te jedi. Ubogi želodec, pa tudi ubogi žep! Seveda — če stane kilogram masla 150 kron in še več, kilogram telečjega mesa 80 kron, moke 15 do 20 kron, krompirja 8 do 10 kron, pa še s kakšno težavo!

Zato me ni malo zanimalo, ali je morda obleka toliko cenejša, da daje potem ravnovesje cenam naših ži-vil? Pa kako, če vidim po izložbah najcenejšo suknjico za 900 kron, sraj-co za 90 kron, klubok za 180 kron. Edino čevlji se mi zde nekoliko ce-nejši od naših in to bo menda vse.

Ne, ne, te »dolge vasi« ne obiščem več izlepa! Osem je ura, pa me že gonijo iz kavarne, večna vrata se zapirajo, še tiste skope luči, kolikor jih je, ugašajo. Dolga vas — Dunaj tone v temo in blato, zapuščen in gladen — berač v ogoljenem fraku...

V. Mazj.

Črtica iz zgodovine Reke.

Ravno sedaj, ko se poskuša vzeti Jugoslaviji Reko, bo marsiko-ga zanimalo, na kakšen način so vzeli Madžari Reko Hrvatoma.

Od leta 900 naprej so vladali Reki čez 100 let hrvaški kralji rodu Krešimira. Pozneje je postala last akvilejskih patrijarhov. Leta 1471. je kupil Reko cesar Friderik III. Po-čenški z 18. stoletjem, po izboljšanju pristanišča, je postala Reka izven-redno pomembno trgovsko mesto.

Pod francosko vlado, v pod-ročju ilirskih dežel, je tvorila Reka do 1813. leta bistveni del civilne Hr-

LISTEK.

Poglavja iz borbe za našo državno neodvisnost.

Piše I. M.
(Konec.)

Vošnjak, videč veliko nevarnost, ki preti našemu zedinjenju vsled nagnenja Amerike, da se naj Avstrija federalizira in ne razbije, se je vrgel na posel ter prikazal vso karikaturu tedanjega avstro-ogrškega državne-ga prava. Tega obširne študije »Austrian federalism« je bila slede-ča: Avstro-ogrške ni treba federali-zirati in tega tudi ni mogoče storiti, kajti Avstrija in Ogrska so federalizi-rane države že od samega početka. Rokopis »Austrian federalism« je Vošnjak ponesel seboj v Ameriko.

V tujini kakor tudi doma je bilo razširjeno krivo mnenje, da deluje več jugoslovanskih odborov v raznih

stolicah Entente. Ni bilo več jugoslov-anjskih odborov, ampak samo eden s sedežem v Londonu. Pariz, Petro-grad, Južna Amerika, Severna Ame-rika in slednjič Rim, to so bile samo ekspoziture, pisarne Jugoslov. odbo-ra. Vse politično in diplomatsko vod-stvo je prihajalo iz enega centra. Programatično te ekspoziture niso imele nobenega pomena. Jugoslov. program in taktika se je določevala iz enega centra in tu je treba omeniti odločujočo vlogo Ante Trumbića. S svojo železno voljo, s svojim velikim državnikiškim darom, s svojim gore-čim domoljubjem je ustvarjal tam, kjer se je nahajal, pravo žarišče ju-goslovanske akcije.

Jugoslovanski odbor se je v po-četku leta 1915., redno sestajal vsaki dan. Bilo je to uprav permanentno zasedanje. Ko so posamezni člani od-hajali na misije, so postajale seje red-kejšje. Trumbić je skliceval odbor obično na daljne sešije v Pariz in sa-lon hotela Madison more pričati o marsikateri živahni seji. Nekateri seje so bile tudi v Ženevi, ena celo v Annemasse na francosko-švicarski

meji. Na sejah je bilo potrebno neiz-mernega taktika, ker so bile zastopane različne struje. Bosanci so imeli svo-jo bosansko politiko, ki je bila dosti-krat veliko-srbsko nadahnjena. Hr-vatje še vedno niso bili prosti starih državnopravnih fantazij. Slovenci niso pali niti v ta, niti v drugi kon-trast. Razumevali so jugoslov. pro-gram v vsej svoji čistosti. Pa kdo je smatral jugoslov. program izvedljiv, posebno leta 1915., v tem obsegu, da bi se mogla realizirati Jugoslavija s slovenskimi deželami. To se je zdela še celo nekaterim članom odbora fantazija. Bosanci niso prav nič riski-rali, ker je vsakdo vedel, da Avstro-Ogrska Bosne in Hercegovine ne bo mogla obdržati. Mnogo riskantnejša je bila stvar za Slovence, na katere so celo nekateri člani gledali kot na nepopravljive idealiste in utopiste.

Čisto nemogoče je, da bi pri ta-kem poslu, kakršen je oni kake poli-tične emigracije, ne bi došlo do no-tranje borbe in do težkih nespora-zumov. Da je taka skupina ljudi v težkem duševnem stanju, o tem ni dvoma. Državni red, ki so mu doslej

bili podvrženi, jih je izobčil in druž-ba, v kateri živijo, nima neredko po-trebnega srčnega umevanja za stvar, za katero se emigracija bori. Avstro-ogrška je postopala najostreje proti članom jugoslov. odbora, jim kon-fiscirala njihovo premoženje, zasle-dovala njihove sorodnike. V državah Antante, o Italiji sploh ne govorim, emigracija ni vživala nikakega pra-vega gostoljubja. Pametni Angleži so še celo mislili, da so to nevarni ele-menti, ki bi jih bilo najbolje interni-rati.

Saj gotovi angleški krogi so gle-dali z velikim nezaupanjem avstrijs-kih državljanov, ki imajo namen, da razbijejo Avstrijo. Ako vzamemo vse to v poštev, moramo se res čuditi izvrstni morali in sporazumu, ki je vladal med člani jugoslov. odbora. Vsi so čutili, da se borijo za veliko, vzvišeno stvar. Najznačilnejši je bil tu položaj slovenskih članov. Dočim so stale za srbskimi člani srbske dr-žavne tradicije, dočim je hrvatska prošlost in hrvatsko ime vendar že bilo uvedeno v krog drugih narodov,

so Slovenci popolnoma orali ledino in njih naloga je bila uvesti slovensko ime v mednarodno življenje.

Danes sicer še ni prišel čas, da bi se izrekla končna sodba o delova-nju članov Jugoslov. odbora. Pa kljub temu veljajo za njih besede, ki jih je izpregovoril Lloyd George 6. avgusta t. l. v angleškem parlamentu.

Govoreč o onih možeh, ki so priborili zmago angleškemu orožju v tej vojski, je rekel doslovno: »To je častna tradicija naše države, da se ona izkazuje hvaležna vsem onim, ki so ji izkazali imenitno in izredno službo v dneh nevarnosti. Meni se zdi potrebno reči, da je to zdrava tradicija za vsako državo. Nehvalež-nost pobija veselje za javno službo in nobena država ni dolgo cvetela, ki je izkazala svojo nehvaležnost onim, ki so ji koristno služili v dneh nevarnosti. To je bila odločujoča razlika med Rimom in Kartago in taka lekcija ni brez vrednosti.«

vatske. Potem je prešla pod avstrijsko oblast, dokler je cesar Franc I. leta 1822. ni vrnil Hrvatski. Do leta 1847. je odposiljal Reka poslance na hrvatski sabor v Zagrebu, h kateremu je prihajal tudi reški guverner.

Leta 1848. se je končala ogrsko-hrvatska državna zajednica. Da bi pridobili Reko zase, so ji obljubovali Madžari zgradbo železnice do Budimpešte in povečanje luke. In res ni hoteli Reka priznati oblasti bana Jelčića. Ta si pa ni dolgo premišljal, ampak je zavzel Reko s silo in upostavljal jednega glavarja za vojaške, drugega za civilne posle. Pri nastopu vlade je imenoval cesar Franc Jožef I. bana Jelčića guvernerjem Reke. Po padcu absolutizma (1860) se je izjavila madžarska stranka na Reki proti Hrvatim. Hrvatski sabor je ponovno naglašal, da tvori Reka bistveni del hrvatskega kraljevstva, kar je cesar in kralj sam sankcioniral.

Pogajanja med ogrskimi in hrvatskimi delegati glede Reke I. 1866. so ostala brezuspešna. Vseled množičnih se protihrvatskih izredov na Reki, ki se so vzpirjali Madžari, je bil leta 1867. imenovan Madžar Cseh reškim komisarjem. — S tem je bila banska oblast potisnjena iz Reke. Jelčićevga naslednika, bana Jožefa Sokčevića, je zamenjal banski namestnik baron Levin Rauh, ki je imel nalog, da se kar najhitreje pogodi z Ogrsko.

Tudi s poslanci, izvoljenimi na podlagi oktroiranega volilnega reda, se Csehi ni posrečilo, doseči z ogrskimi poslanci sporazum. Hrvatski sabor je leta 1868. odobril pogodbo z Ogrji na osnovi: — da na teritorialni opseg kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije spada: i. Savkoliški prostor, koji zasada skupa sa gradom Bakrom i njegovim kotarom riječkoj županiji pripada, izuzamši grad Rijeku i njegov kotar, glede kojih medju oba kraljevinska odbora nagodba nije uspijela.

S tem tekstom je bila ta ogrsko-hrvatska pogodba sankcionirana. Po sankciji se je na nalepilo na Dunaju na navedeni odstavek listek, na katerem je bilo glede Reke napisano z drugo roko, na drugem papirju in s čisto drugim črnilom: »... mesto, luka in kotar tvorijo poseben, z ogrsko krono spojeni del.« (Separatum sacrae regni Hungarici coronae, adnexum corpus.)

Besede, ki je zaklical svetu hrvatski zgodovinar dr. Fr. Rački leta 1897.: »... da je Reka ne samo po povesti i po pravu, nego i po svojem položaju, po narodnosti i po materijalnemu priliku sastavni dio Hrvatske; i da bi ruka, koja bi prekinula ovu naravsku i historičku svezu izmedju Hrvatske i Rieke, povrijedila ne samo načela prava i narodnosti nego i prave interese toga primorskoga grada« — ostanejo veljavne za vedno v polnem obsegu tudi za Jugoslavijo.

Kakršenkoli uspehi Italijanov na Reki bi mogli biti le začasna pomena. Zgodovina bo dala v svojem teku Jugoslovanom, kar je njihovega!

F. J.

Politične vesti.

Reševanje krize. LDU. Beograd, 28. septembra. »Politika« poroča: Včeraj ob 7. zvečer je bil predsednik Narodnega predstavništva dr. Draža Pavlović pri regentu in ga obvestil o političnem položaju in o posvetovanjih, ki jih je vodil zadnja dva dni z načelniki raznih političnih skupin. Dr. Pavlović je včeraj ves dan konferiral z načelniki strank. Izgleda, da dr. Pavlović ni posebno pripravljen, da bi prevzel sestavo nove vlade. Pravijo, da bo predlagal prestolonaslednika, naj sam odloči, komu hoče poveriti sestavo novega kabineta, njemu ali Protiću. — Danes ob 10. dopoldne je nameravala skupina uglednejših poslancev energično zahtevati od predsednika Narodnega predstavništva, naj se vendar že enkrat najde izhod iz te ministrske krize, naj se potem že poveri sestava nove vlade Pašiću, dr. Trumbiću, Pribečeviću ali Protiću. — Ministrski predsednik Davidović je odložil že pred nekaj dnevi vsako odgovornost svoje vlade za posledice, katere bi imela ta dolgotrajna kriza. Sedaj je stvar krone in parlamenta, da iz te krize kolikor mogoče hitro izide. Edini izhod bil bi, kakor je rekel neki starejši poslanec, da prestolonaslednik pokliče na dvor vse načelnike strank in da kategorično zahteva od njih, naj sestavijo vlado v najkrajšem času. Tako se je zgodilo že julija meseca leta 1908, ko je kralj Peter poklical načelnike strank na dvor in zahteval, da se takoj sestavi vlada. Kralj jih je pridržal vse skupaj pri kosilu in ob 4. popoldne je bila nova vlada gotova.

Vladna kriza. Beograd, 28. septembra. Regent prestolonaslednik je dal dr. Pavloviću rok do 18. popoldne, da sestavi vlado. V slučaju, da bi se iz-

kazalo, da ni mogoče v tem roku sestaviti nove vlade, bo prestolonaslednik, tako se zadržuje v političnih krogih, imenoval vlado po svojem svobodnem preudarku, ne da bi se oziral na politično grupacijo v parlamentu. V Beogradu vlada prepričanje, da bo v tokrek že imenovana nova vlada.

Delegat dr. Rybář o položaju. LDU. Beograd, 28. septembra. Današnja »Pravda« prinaša razgovor z dr. Rybářem, ki pravi: Moj položaj kot delegat v Parizu in narodni predstavnik enega, potlačenege dela našega naroda mi imperativno nalaga, da se strankarsko ne izpostavljam, ampak da se popolnoma posvetim splošnim narodnim poslom. Iz tega vidika opazujem današnjo težko krizo, katere rešitev se je toliko zakasnila na škodo interesov naše mlade države. Želel sem spoznati razmere v Narodnem predstavništvu in zato sem stopil v zasedne razgovore s predstavniki in člani vseh klubov. Iz teh razgovorov in vseh drugih sestankov sem dobil jako nepovoljen vtis, ki ustvarja na mene resno skeptično razpoloženje. Od merodajnih političnih oseb sem slišal najpravičnejše razumevanje današnjega položaja in potrebe skupnega dela za izhod iz tega političnega položaja, toda ravnotako sem našel na gotove težkoče v zmislu medsebojne popustljivosti. Res da moji razgovori niso imeli nobenega pooblaščenega posredovalskega značaja in radi tega ne morem govoriti o stvarnih pogojih za vstop posameznih skupin in oseb v vlado: Toda govoriti pa moram o stvari, ki mora zbuditi resne skrbi vsakemu, ki želi dobro naši državi. Dolgotrajna kriza in še najbolj pomanjkanje upravnih direktiv sta zbudili največje nezadovoljstvo v narodu. To je popolnoma razumljivo, če se pogleda na splošni položaj, v katerem se nahajamo bodisi na zunan ali na znotraj. To nezadovoljstvo je izvalo najhujšo kritiko, toda ne v tisti smeri, v kateri bi se morala vršiti kritika. Na našo največjo žalost dobiva nezadovoljstvo čisto plemenski značaj. Če se bo ista v tem zmislu ojačala, potem bo prišlo na vprašanje vse to, kar smo s tolikimi žrtvami dosegli. Namesto, da bi kritika zboljševala naše težke gospodarske in socialne pogoje, v katerih se nahajamo, hodi kritika kavednoboljnapotneslogena naših treh plemen in na pot medsebojnega obtoževanja. Danes stvar takostoji, je temu vzrok predvno mišljenje naših starejših ljudi vseh treh plemen, ki senikakorne morejo popolnoma uživetiv novo dobo in v novostanje. Ta pojav mora zbuditi najresnejšo skrb v vsakem človeku in mi moramo za ta pojav kolikor mogoče najti zdravila. Kar se mene tiče, sem si popolnoma svest resnosti položaja, v katerem se nahajamo, toda prepričan sem vendar, da se bo za naš troimenski narod končalo vse dobro. Jaz trdnou verujem, na dober vpliv naše omladine, ki boso svojimi modernimi idejami morala pomladiti tudinaše starejše ljudi.

Prevrata na korist Habsburžanov se boje. Na Dunaju vlada zadnje dni velika nervoznost. Splošno se govori, da obstoji med oficirji zarota, ki ima namen, spraviti na prestol bivšega cesarja Karla. V sredo so nekateri dunajski opoldnastki listi priobčili vest, baje iz Inomosta, da sta tjakaj dospela bivši cesar Karel in bivša cesarica Cita in da ju je prebivalstvo sprejelo z nepopisnim navdušenjem. Ta vest se je kasneje, vsaj tako pišejo listi, izkazala za neresnično. Da pa vesti, ki v zadnjem času krožijo po Dunaju o nameravanem prevratu na korist Habsburžanov, niso brez vsake podlage, dokazuje dejstvo, da so imeli delavski sveti vseh dunajskih okrajev posvetovanja, na katerih so razpravljali o možnosti prevrata in sklepali o sredstvih, da se prepreči vsak monarhistični poskus. Pri teh posvetovanjih so bili navdušeni tudi zastopniki policije in magistrata. Iz teh poročil je razvidno, da je monarhistično gibanje v Avstriji dokaj razvito in da se resno računa s tem, da bodo pristali Habsburžanov poskušali z revolucijo spraviti zopet na krmilo bivšega cesarja Karla.

Tittonijev govor v parlamentu. Rim, 28. septembra. Italijanski parlament je imel včeraj sejo, v kateri je imel minister zunanjih del, Tittoni, velik govor, v katerem se je dotaknil vseh važnejših vprašanj italijanske politike. V svojem govoru je označil stališče predsednika Zedinjenih držav, Wilsona glede jadranskega vprašanja ter obirno govoril o razmerju Italije namram ostalim zaveznikom. Med drugim je rekel tudi to: — »Mirovna pogodba je prisodila Italiji 180.000 Nemcev. Toda kaj pomenja za Italijo ta mali narodnostni drobci in maloštevilni Slovenci, radi katerih se razburja ves svet, nasproti 7 milijonom tujerodnega elementa, ki jih je mirovna konferenca prisodila državam, ki so nastale na razvalinah Avstro-Ogrske? Kdo more vzbrči tega dejstva obtožiti Italijo, da hoče pogoltniti tujerodno prebivalstvo? Kdo more na Italijo vreči prvi kamen?

Italija sicer ni prevzela nobene obveznosti, ki bi ščitile tujerodno prebivalstvo, vendar pa lahko izjavljamo: Prebivalci druge narodnosti, ki jih je mirovna konferenca prisodila naši državi, naj vedo, da nimamo absolutno nobenega namena, da bi jih zatirali ali raznarodili; naj vedo, da bomo spoštovali njihov jezik in njihove kulturne naprave. Glede razmerja med Italijo in Jugoslavijo je rabil Tittoni samo eden stavek: »Ako razmerje med našo državo in Jugoslavijo ni tako dobro, kakor s Čeho - Slovaško, to prav gotovo ni naša krivda.«

Glas mokronoškega in sevnškega okruga. Na shodu v Mokronogu dne 25. t. m. je bila sprejeta ta - le resolucija: Prebivalci vseh stanov in strank mokronoškega in sevnškega sodnega okraja, zbrani na gospodarskem sestanku v Mokronogu dne 25. septembra, najodločneje protestirajo proti nedelavnosti parlamenta. Narod gospodarsko propada, verižniki kopičijo svoje premoženje, nezaupnost se vzbuja z vsakim dnem v ljudstvu do vlade. Zato gosposje na delo, da čim prej izvolimo v parlament moške, ki bodo z resno voljo delali za dobrobit naroda in povzdigo naše slovanske države. Zahtevamo tudi takojšnjo ureditev valute v pravem razmerju.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

General Bekić in obični svet v Mitrovici. V času avstro - ogrske ofenzive proti Srbiji je bil v obmejnem mestu Mitrovici komandant general Toša Bekić. Vojne oblasti so takrat, kakor povsod drugod, jele izsledovati in preganjati vse one, ki so bili na sumu, da simpatizirajo s Srbi. Vojna sodišča so izrekla več smrtnih obsodb. Za vse te se je zavzel general Bekić in izposloval, da se smrtne obsodbe niso izvršile. Vobče je nastopal kot zagovornik in zaščitnik vseh preganjanec. Povsem umljivo je, da ga je vojna oblast že po nekaj tednih odpoklicala. Mestni občinski svet je sedaj v svoji seji izrekel generalu Bekiću svojo zahvalo in priznanje za zaščito, ki jo je bilo deležno mitroviško prebivalstvo v natežnih časih, ko so avstrijske oblasti naravnost divjale proti jugoslovanskemu življu.

Narodno pozorišče v Beogradu priredil meseca oktobra umetniško turnejo po Bosni, Dalmaciji in Vojvodini. Društvo jugoslovanskih umetnikov se je osnovalo v Sarajevu za Bosno in Hercegovino. Predsednik društva je dr. Andrijašević. Društvo ima namen moralno in materialno podpirati domače umetnike.

Demokratsko glasilo v Splitu. V Splitu prične te dni izhajati nov dnevnik »Život«, kot glasilo dalmatinskih demokratov. Lastnik lista bo društvo »Stampa«. Glavni urednik lista bo dr. Prstavlja Grigogono, uredniki pa Oskar Tartaglia, prof. Niko Stipčević in Marko Nani. List bo stal mesečno 16 K.

Protižidovski list v Osijeku prične izhajati dne 1. oktobra. Tiskal se bo v tiskarni hrvatske »Obrane«. Kakor se vidi, se v Slavoniji širi protižidovsko gibanje, čemur se ni čuditi, ker je zlasti Slavonija eldorado židovskih tiho-tapecev in verižnikov.

Neodrešena domovina.

Ako je antanta brez moči, bomo nastopili mi! »Eclair« poroča: Jugoslovanska mirovna delegacija v Parizu se ne preneha posvetuje s svojo vlado. Mnenje jugoslovanskih krogov v Parizu je, da bo morala Jugoslavija nastopiti samostojno in napraviti red, ako bi se izkazalo, da mirovna konferenca ne more več uveljaviti svojih sklepov in da je tudi italijanski kabinet brez moči namram reški pustolovščini.

Italija proglasi aneksijo? Italijanski listi poročajo, da je v italijanskem kronskem svetu prevladalo mnenje, predlagati parlamentu, aneksijo Reke, čeprav neče Wilson pripoznati italijanski suverenitet nad mestom. Seveda se mora potem računati s tem, da bo Amerika blokirala Italijo glede uvoza živin in surovin in da bi bil gospodarski položaj Italije v tem primeru zelo težaven. Italijanski parlament stoji torej pred težavnim vprašanjem, ali naj s takimi pogoji anektira Reko. Pariški poročevalce lista »Secolo« meni, da bi v zaveznikiških deželah pozdravili tak sklep s simpatijo in da v Parizu ne verujejo, da bi Jugoslavija v tem primeru napovedala Italiji vojno.

Podgrad v Istri. »Slovenski Narod« je svoječasno poročal o paševanju našega »priljubljenega« kraljevega komisarja majorja Friderika Sammartina. Kar ta moč uganja, presega že višek nesramnosti in izkoriščanje svoje oblasti. Ne zadostuje mu, da je vpeljal v obč. uradu izključno le laški jezik v čisto slovenski ozir. hrvatski občini, ne, ta mož se vika tudi v druge urade, kakor davkarijo, sodnijo itd. Vpeljati je hotel ta junak pod zaščito bajonetov laški jezik tudi v te urade, ali napravil je račun brez krčmarja. Kompetenten faktor se je pritožil na pristojno mesto, in junaki kraljevi komisar je ostal — z dolгим nosom.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Slovanski svet.

Bodoči ruski car?? LDU. Berlin, 27. sept. (ČTU.) Kakor poroča »Abend« iz Kodanija, javljajo iz Rusije preko Helsingforsa, da se veliki knez Nikolaj Nikolajevič nahaja na otokih Prinkipi, kjer piše svoje spomine. Veliki knez Mihael se mudi v Kolčakovem glavnem stanu in uveljavlja svoje pravice do prestola. Pri prvi ugodni priliki se namerava dati izklicati za ruskega carja.

Češki slavist Vaclav Vondrak, profesor slavistike na dunajski univerzi, je dne 22. septembra obhajal svojo šestdesetletnico. Vondrak, pisatelj staroslovenske gramatike, je izdal tudi slovanske Frisinske spomenike.

Ruska gimnazija v Pragi. Ruski klub v Pragi je v zvezi z društvom Čehoslovakov iz Rusije zaprosil češko ministrstvo šolstva in prosvete, da bi se v Pragi ustanovila ruska gimnazija. Taka gimnazija je potrebna radi otrok onih Rusov, ki bivajo sedaj v Pragi, ampak tudi radi »podkarpatske Rusije«, ki je pričlanjena čehoslovski državi. Dne 26. septembra je bil v praškem Obecnem domu koncert v prosep ruske gimnazije.

Mirovna konferenca.

Reška afera in mirovna konferenca. LDU. Lyon, 27. sept. (Brezlično). Kakor doznava rimski poročevalec »Matina«, je ministrski predsednik Nititi pri konferenci na Quirinalu izjavil, da konferenca ne more sprejeti fait accompli, ki ga je ustvaril D' Annunzio na Reki, ker bi sicer izpostavlja nevarnosti, da bi hoteli posnemati vzgled D' Annunzija tudi Grki v Traciji, Čehoslovaki v Tešini in Jugoslovani v Celovcu. Ako bi se to res primerilo, potem mirovni konferenci ne bi ostalo drugega, kakor da se razide. Vprašanje Reke postaja čimdalje bolj zapleteno.

Pogodba za nasledstvene države Avstrije. LDU. Pariz, 27. septembra. (DKU.) »Echo de Pariz« piše: Načrt pogodbe, namenjene nasledstven. državam Avstro-Ogrske, ki urejuje vprašanja, tičočja se jih neposredno, se ne nanaša na Italijo. Člen 1. te pogodbe določa delitev arhivov. V členu 3. se pogodbeniki zavezujejo, da ne bodo uprabljali železnice v korist sovražnih pristanišč, a v škodo črnomorskih ali jadranskih luk. »Figaro« pripominja, da so se vodilne velesile udeležile sestave načrta te pogodbe, potem ko so poslušale izvajanja malih držav v tem vprašanju, izvemši Avstrijo, dasi je tudi ta država na tej zadevi interesirana.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Berchtold se boji. LDU. Berlin, 27. septembra. (ČTU.) S poučenosti strani poročajo, da je grof Berchtold, ki je še vedno v Švici, skrajno neprijetno prizadet po dunajskih odkritjih, katera je smatral za nemogoča. Misli, da je že varen, ker ga med dolgim časom razmotrivanja o vojni krivdi niso nikjer omenili. Za obrambo mu manjka vsaka opora in zato pričakuje najhujše.

Sveta ogrska krona. LDU. Budimpešta, 26. sept. (ČTU.) Neliberalne stranke snujejo monarhistič. stranko, ki bi se imenovala »stranka svete ogrske krone«. Vodja gibanja je grof Albert Apponyi. Govorji se, da gotovi ententni krogi podpirajo to gibanje.

Italija.

Kriza v Italiji. LDU. Lugano, 27. septembra. (ČTU.) O seji kronskega sveta še niso znane nobene gotove posameznosti. Vendar doznava »Corriere della Sera«, da je za Nititjem in Tittonijem govoril Giolitti in izjavil: Potrebna je zaupnica za ministrstvo, ker bi kabineta izprememba pomenila kapitulacijo državne oblasti pred nasilno manjšino. Potrebna je tudi takojšnja demobilizacija, da se odpravi slabo razpoloženje v armadi in mornarici. Reko morajo zasedati regularne čete, da se paralizira pustolovstvo d' Annunzia. Potem naj bi se po današnji seji proglasila razpustitev parlamenta in nove volitve naj bi se razpisale za 3. november. Ta izvajanja so izzvala ugovor. Bissolati je predlagal odgoditev volitev. Nove volitve z geslom »Reka« bi bile za notranjo in zunanjo politiko Italije nevarne, zakaj ako bi zahtevala večina novega parlamenta aneksijo Reke ali celo vse Dalmacije, bi morala vlada izdati odredbe, ki bi gotovim alirancem ne ugajale. Po teh izvajanjih je večina kronskega sveta opustila predlog glede novih volitev.

Nititijeva demisijska neizogibna. Poslednje vesti iz Rima pravijo, da bodo imeli reški dogodki za posledico popolni notranjepolitični preobrat. Odstop Nititijeva kabineta velja kot neizogiben. D' Annunzиеvi pristaši so vedno močnejši. »Epoca«

poroča, da se snuje posebna D' Annunzиеva stranka. Pariški listi priobčujejo brzjavke iz Rima, po katerih italijanski kronski svet ni prinesel nikake povoljne rešitve jadranskega problema. Kronski svet se je pač pečal tudi z nasilnimi odredbami proti D' Annunziju, ni pa ničesar sklenil.

Sokolstvo.

Telovadba naraščaja v »ljubljskem Sokolu«. Staršem v vednost! Vaditeljski zbor »ljubljskega Sokola« je na svoji seji določil nastopne telovadne dneve in ure za posamezne oddelke naraščaja in sicer: deški šolski naraščaj: ob torkih in petkih, vsakokrat od 5. do 7. zvečer; deški šolski naraščaj: ob ponedeljkih in četrkih, vsakokrat od 4. do 6. zvečer; gojenke: ob ponedeljkih in četrkih, vsakokrat od 6. do 7. zvečer; dijaški naraščaj: ob sredo in sobotah, vsakokrat od 4. do 6. popoldne. — Vaditeljski zbor je tudi sklenil ter razglasil v telovadnici, da sme naraščaj posecati telovadnico izključno le ob določenih telovadnih dnevih in vedno k večjemu četr ure pred pričetkom telovadbe. Starši se v lastnem interesu in v interesu društvenega ugleda prosi, da tudi sami strogo nadzirajo deco v tem pogledu.

Vadit. zbor. »ljubl. Sokola«. Primorski sokolski krožek. Jutri, v torek, dne 30. septembra ob 20. prične redna telovadba za člane v telovadnici šole na Ledini (Sokol I.). Telovadci, pridite vsi in točno. — Načelnik.

Sokol v Konjicah. V Konjicah se je ustanovilo telovadno društvo »Sokol«. Na ustanovnem obnem zboru, ki mu je predsedoval notarski namestnik Franc Presečnik kot član pripravljalega odbora, je predaval br. Veblo o razvoju sokolske ideje. V poljudnem predavanju je očrtal vzroke postanka sokolske ideje, podal nam zgodovino Sokolstva ter razložil nje pomen in važnost v narodno - kulturnem oziru. Pri nato vršilih se volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: starosta Fran Presečnik, notarski namestnik; podstarosta dr. Anton Prus, odvjetnik; načelnik: Fran Veblo, živnozdravnik; tajnik: Zellhofer Alfonz; blagajnik: Blažen Davorin; gospodar: Podlogar Rado; zapisnikar: Kropelj Albert; odborniki: Dobnik Henrik in Zorčič Miško, vsi v Konjicah. Društvo šteje 69 članov in članic.

Ljudski tabor v Ločah na Koroškem.

Posebni vlak s kranjskimi udeležniki tabora dospel je malo pred 11. uro v Blače. Izletniki so se po kratkem pozdravu predsednika Nar. sveta v Ločah, nadučitelja Pavlice takoj podali v velikem sprevodu na prostor, določen za tabor. Tam je že bilo mnogo občinstva, zlasti domačega koroškega prebivalstva, zbranega. Nove udeležnike: okoli 200 članov v kroju, 70 članic in nad 100 Sokolov v civilu, Orle in ostalo občinstvo so pozdravili taborjani z živahnim ploskanjem, mahanjem robcem in z živjo-klici. V sprevodu so bili sledeči praporji: Gorenjska sokolska župa, Ljubljanskega, Šišenskega, Radovljanskega in Jeseniškega Sokola. Za predsednika tabora je bil izvoljen župnik Trunk iz Borovelj.

K besedi se je oglašil nato poverjenik dr. Ravnihar, ki pravi, da je slišal očitanje, da so prišli Kranjci na Koroško hujskat in agitirati za plebiscit. Toda kdor vidi te množice, vidi takoj, da tukaj ni treba nobene agitacije. Koroški Slovenci so se že odločili. Korošce pozna iz mnogobrojnih interpelacij, ki jih je vlagal on in njegovi tovariši v svoječasnem avstrijskem državnem zboru za njihove pravice. Koroška je veljala vedno kot zibelka Slovenstva. Naša dolžnost sedaj je, da priskočimo Korošcem na pomoč. V prvih stoletjih, ko so se bili naselili tukaj Slovenci, so jih Nemci potlačevali s silo, pozneje pa z zvijačo. Delali so to, ker so si domišljali, da so nekaj polubog, nadljudje, dočim so smatrali nas za hlapce, poklicane, da jim polnimo žepce. Toda s koncem svetovne vojne so prišli do spoznanja. Kdor visoko leta, nizko pade. Po tem, kakor so Nemci pred vojno z nami ravnali, bi se pravzaprav morali čuditi, da je na Koroškem še en Slovenec, toda danes jih je tukaj na tisoče, kar dokazuje, da živi tukaj jeklen slovenski narod in da je zemlja, na kateri prebiva, njegova prava lastnina. Ako bi bil Slovenec na Koroškem tujec, potem bi bil že davno pobral šila in kopita ob takem ravnanju od strani Nemcev. Nemci so bili Korošcu vzeli vse pravice. Korošec ni našel doma kruha, marveč je moral iti preko meja. Nemcu je bila ravnopravnost upreči slovenskega kmeta in ga goniti s plugom po razorih. Slovenec je moral zgrabiti za orožje in iti proti Turkom. Nemec pa je čepel v varnem zapečku. Ravnopravnost je bila Nemcu takrat, ko je slovenski kmet moral zatajiti svoj jezik. In ali mislite, da je Nemcem mar za pridobitev koroških Slovencev. Vseh Nemcev

je 70 milijonov in mu ni do peščice koroških Slovencev. Njemu pa je za to lepo zemljo in za pot do Trsta. Toda sedaj je Nemec okovan v verige, ki jih bo nosil vse svoje življenje. Mi smo sanjali, da bo zmaga la pravica in smo šli v boj za njo. Nesebično smo gledali na konec svetovne vojne. Antanta nam je obljubljala vse mogoče, ko nas je rabila. Če bi nas avstrijskih Slovanov ne bilo, bi Antanta ne bila opravila svojega dela. To povem posebno tebi, naš južni sosed, »junaški« Italijan. Sedaj, ko si na varnem, pozabil si svoje obljube in zbudil se ti je pohlep po našem ozemlju. Tako zmaguje zopet surova sila nad pravico. Pride pa čas, ko pokličemo te gospode na odgovor. Za Koroško so določili plebiscit, ne priznavajo nam pa pravice plebiscita na Primorskem. Tudi Wilson nas je razočaral, ker je bil zapeljan po krivih informacijah lastnih ljudi. Kako boste slovenski Korošci pri plebiscitu glasovali, o tem ni dvoma; za vas je samo ena pot odprta: pot v Jugoslavijo. Čim številnejša bo ta jugoslovanska rodbina, tem krepkejša bo in tem boljše bodo pogoji za njen obstanek. Naša država bo bogata, ker ima vsega, kar potrebuje: vodne sile, železne in druge rude, morje itd. Preko Jugoslavije bo morala iti vsa trgovina v države, ki ležijo za našim hrbtom. Vse to je dovolj razlogov za Korošce, da bodo glasovali za Jugoslavijo. Agenti velenedske misli nas plašijo, češ, da pridele pod Srbijo. V naši državi pa ni nobenega »pod« in nobenega »nad«. Vsi smo enakovredni, kakor otroci enega očeta in ene matere. Resnica je ravno nasprotno, namreč da bi bilo veliko Srbov bolj zadovoljnih, ako bi bila ostala njih država taka kakor je bila prej. Zato jim moramo biti hvaležni, da so nas sprejeli v svoje okrilje. Za narodne manjšine je pri nas poskrbljeno že v mirovni pogodbi, kjer so jim zajamčene šole in jezik. Sicer pa nikogar ne silimo v našo državo: glasovanje je svobodno in vsakomur je na prosto dano, da glasuje, kakor hoče. Če misli, da bo izveličan v Nemški Avstriji, pa naj se odloči za Nemško Avstrijo. Drž. kancelar Renner je ob podpisu mirovne pogodbe izjavil, da je položaj Nemške Avstrije naravnost obupen; potrebna bo obdajna premoženja, ogromni davki, da bo mogoče pokriti vse dolgove. Kdor hoče torej voliti to usodo, mu je svobodno. To kliče zlasti onim onkraj demarkacijske črte. Naj premislijo stvar in se potem odločijo. — In če bi tam na oni strani ne dosegli zmage, mi svojih bratov ne bomo pozabili ravno tako ne, kakor ne bomo pozabili primorskih rojakov. Tudi za njih pride čas odrešenja in tudi oni se vrnejo zopet v Jugoslavijo. In tedaj popeljemo kralja na Gosposvetsko polje in slovenski kmet mu bo tam zaklical: »Živel naš knez!«

(Konec prihodnjšč.)

Dnevne vesti.

— **Izredna javna seja občinskega sveta** se vrši v torek, dne 30. septembra 1919 ob 5. popoldne v mestni dvorani s temle dnevnim redom: A. Javna seja: Naznanilo predsedstva. — Odobrenje zapisnika zadnje seje. — Personalno-pravnega odseka poročilo o dopisu županovem glede ureditve službenega razmerja uradništva Mestne hranilnice ljubljanske. — Finančnega odseka poročila: o dopisu županovem glede dovolitve kredita za slavnostni sprejem regenta-prestolonaslednika, glede uvedbe občinskega drobiža v Ljubljani, o prošnji mestnih uradnikov in uslužbencev za ureditev draginskih doklad, o dopisu županovem glede povračila neke škode tvrdki P. Magdič, o prošnji dr. Mirka Kresnika glede ureditve lastninske pravice parcel št. 47/1 in 47/3 na ljubljanskem gradu in o dopisu stavbenega urada glede dobave orodja za snajženje kanalov. — Stavbenega odseka poročilo o dopisu gospodarskega urada glede ureditve poti in obcestnega jarka za Koslerjev zidom v Spodnji Šiški. — Policijskega odseka poročilo o dopisu županovem glede zvišanja tržnih pristojbin za živinske sejme. Obrtnega odseka poročilo o prošnji dimnikarske zadruge za zvišanje dimnikarskih tarifov. Upravnega odbora mestne elektrarne, vodovala in plinarne poročilo o dopisu ravnateljstva mestne plinarne glede plinarničnega obrata ter zvišanje cen plinu. Dnevni red tajne seje: Naznanila predsedstva. — Odobrenje zapisnika zadnje seje. — Finančnega odseka poročilo o ponudbah za zakup hotela Tivoli. — Obrtnega odseka poročila o raznih prošnjah za razne obrtne koncesije.

— **Izmenjava bankovcev.** Še vedno tišče ljudje velike množice papirnatega denarja doma. Večidel so predhodki, ki so vzrok tej škodljivi prikazni, deloma strah pred davki,

ki se jih pa s takim skrivanjem nihče ne bo ubranil. Ako bi bil papirnati denar ves v zavodih, bi se zlahka tudi največji zneski predkazali potom čekov po vsej domovini, tako, da bi ne bilo potrebno nikomur nositi polne žepne umazanega papirja po kupčijskih potovanjih. Meseca oktobra se bodo bankovci izmenjavali. Takrat bodo morali ljudje papir oddati in bodo zanj prejeli deloma nove, enakovredne bankovce, deloma kolekovane stare bankovce, deloma pa časna potrdila (bone). Za posameznike in za državo je veliko boljše, da se izmenjava izvrši v glavnem preko denarnih zavodov, katerim bo itak to delo poverjeno. Zavodi si bodo veliko boljše pomagali z boni, kakor posamezniki. Tudi zna od vročitve denarja do vrnitve kolekovane denarja preteči par dni. V vsakem oziru je torej svetovati, da naj začetkom oktobra, najboljši že 1. oktobra občinstvo čim največ gotovine naloži v denarnih zavodih. S tem bo prihranilo sebi in državnim organom veliko časa in sitosti, zlasti pa se bode preneslo obratovanje z boni od posameznih privatnikov na denarne zavode.

— **Transport visokošolcev.** Gospod dr. Rosina je v »Sloven. Narodu« priobčil članek čez upravo južne železnice, da je prevažala visokošolce v živinskih vagonih v Prago. Gospodu doktorju pač niso znani vzroki. Prirediteljem skupnega potovanja so se dali na razpolago 2 osebna in eden prilajni voz. Oni sami pa so odklonili osebne vozeve in zahtevali samo tovorne, češ, da v teh udobnejše potujejo oziroma spijo in si sami zbrali živinski vlak, da jim ni treba na Dunaju prtljago prenašati. Priče so gospodu doktorju Rosinju na razpolago. Pač pa se za te visokošolce niso zavzela ne vlada ne prosvetna društva, da bi jim plačala voznino, zavzela pa se je zanje južna železnica in revnim visokošolcem dovolila polovično ceno. Ravnateljstvo upa, da bo gospod dr. Rosina lažno popravil storjeno krivico in prihodnjič ne prej pljuval po nedolžnem mariborskem tlaku, kakor, da se prepriča o istinitosti svojih domnevanj. — Stvar ima pa še drugo stran. Ali je res neobhodno potrebno, na podlagi domnevanj takoj udariti z bičem po železnici? Brali smo članke v časopisu: »Čast komur čast« ko je o preobratu slovenski železničar s skrajnim naporom rešil domovino. Ali ko so požitovovalni slovenski železničari ponoči peš prišli v Maribor in zasedli postajo ter s tem šele ustvarili predpogoji za vojaške operacije na Koroškem? Ali laskavo priznanje generala Smiljanca povodom zadnje ofenzive na Koroškem, da je »črna železničarska armada« rešila situacijo? Uprava južne železnice ni več v nemških, ampak narodnih rokah, ki se zavzede svoje dolžnosti. Radevolje da vsako zaželeno informacijo. S takim neutemeljenimi očitani po časopisu se pa le goji nezaupanje, mržnja. Ali je tega nam Slovincem res neobhodna potreba?

— **Pojasnila k sedanjemu voznemu redu.** Z ozirom na notico železniški osebni promet med Mariborom in Zagrebom v št. 220 od 21. septembra t. l. nam sporoča obratno ravnateljstvo južne železnice da so mu nedostatk v sedanjem voznem redu osebnih vlakov docela znani. Vzrok pomanjklivosti sedanjih zvez osebnih vlakov tiči izključno v zastarelem, današ. zahtevam nikakor ne odgovarjajočem voznem redu iz leta 1914. Sprememba voznega reda zahteva dalekosežnih priprav v prometno tehničnem oziru, ki se pod današnjimi razmerami ne dajo izvršiti hitro, ako hočemo, da imajo ukrepi trajno vrednost. Vključ sedanjim težkočam in še jakn ostalim razmeram izda pa ravnateljstvo juž. žel. s 15. okt., najpozneje s 1. novembrom t. l. za vse svoje proge v Sloveniji in na Hrvaškem docela nov vojni red po katerem imajo vsi osebni vlaki na Zidanemostu direktno zvezo med Ljubljano, Mariborom in Zagrebom. Toliko za danes v pojasnilo potujočemu občinstvu.

— **Južna železnica.** Začasno so za tovorni promet zaprte proge državne železnice Sisek-Zemun in Dugesel-Novska. Zaprte so tudi postaje Zagreb južni in državni kolodvor. Ker ni upanja, da se te proge iz postaje v doglednem času odpro in je razun tega začelo primanjati vozov, ni treba strankam donášati ali upošiljati voznih listov za prevozno dovoljenje, ker se teh sploh ne izdaja za navedene proge oz. postaje.

— **K stanovanjski bedi.** Da se na kak način opomore težavni stanovanjski bedi, je poverjeništvu za notranje zadeve izdalo dne 22. avgusta t. l. dve naredbi, ki sta bili razglašeni v Uradnem listu št. 138 z dne 27. avgusta t. l. Po prvi naredbi smejo bivati pripadniki nam sovražnih držav v okoliših ljubljanskega policijskega ravnateljstva samo z oblastvenim dovoljenjem. Kdor ne vložiti tozadevne prošnje, ki se ima oddati pri policijskem ravnateljstvu, mora dne 30. septembra t. l. zapustiti ljubljanski policijski okoliš. Isto morajo storiti oni, katerih prošnjam se ni ugodilo. — Po drugi naredbi si mora

izposlovati vsakdo, ki se hoče stalno nastaniti ali prehodno nad sedem dni bivali v okoliših ljubljanskega policijskega ravnateljstva, za to posebno oblastveno dovoljenje. Kdor nima takega dovoljenja, za katero je treba priložiti pismo potom policijskega ravnateljstva, mora takoj zapustiti omenjeni okoliš. Kakor smo izvedeli, se je sestavil pri poverjeništvu za notranje zadeve poseben odbor, ki ima nalogo, presojati posamezne tozadevne prošnje. V tem odboru je zastopana tudi občinska oblast. Policijsko ravnateljstvo je pooblašeno samo, da izdaja tozadevna dovoljenja le za kratko prehodno bivanje. — Z ozirom na stanovanjsko zadrego, s katero se imamo bojevati, se odločuje po rigoroznih principih. Dovoljenje za nadaljnje bivanje dobijo tuji državljani samo v ozira vrednih primerih in tudi to le do preklica.

— **Narodne noše.** Slavnostnega sprejema Njegovega Visočanstva prestolonaslednika Aleksandra v Ljubljani naj se udeležijo čim več žena in deklet v slovenskih narodnih nošah: gorenjskih, belokranjskih in koroških. Vse noše pa morajo biti pravilne, za kar bo skrbel poseben odsek. Priporočamo prav toplo, da vse one, ki se nameravajo udeležiti slavnostnega sprejema, prečitajo knjižico »O slovenskih narodnih nošah«, ki jo je spisal prof. A. Sič. V tej knjižici, ki se dobi po vseh naših knjigarnah, so vse naše narodne noše podrobno opisane. Cena knjižice je 3 K 20 vin.

— **Predavanje g. Frana Dedina iz Kijeva** bo v torek 30. t. m. v mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani. Začetek ob 19¹⁵ uri.

— **Pričetek šolskega leta 1919/20 na drž. višji realki v Ljubljani.** Dne 15. oktobra ob 8. uri prijava učencev za I. razred in onih za II.—VII. razred, ki prihajajo z drugih zavodov. Isti dan se vrše od 8. ure dalje polnavljani in dodatni izpiti. Dne 16. oktobra ob 8. uri sprejemni izpiti za I. in za II. do VII. razred. Dne 17. oktobra ob 8. uri vpisovanje vseh dijakov zavoda. Dne 18. oktobra sv. maša ob 8¹⁵ pri sv. Jakobu. Dne 20. oktobra ob 8. uri redni pouk. Natančnejša določila o pričetku šolskega leta 1919/20 bodo objavljena na uradni deski v realni avli. Ravnateljstvo.

— **Slovenski častniki,** ki so prošli za sprejem v armado, a bili odklonjeni, naj izvolijo naznaniti svoje naslove z navedbo šarže in podatki o dosedanjem službovanju pismeno narodnemu poslancu dr. Dinko Puc, Ljubljana, Rinska c. 20/1.

— **Izpred porotnega sodišča.** Ga. Jerica Accetto, stavbena podjetnica, Ljubljana. Tabor 2. nas prosi zabeležiti, da Accetto, ki je bil imenovan v poročilu o porotni razpravi glede neke vojaške blaginje ni identičen z nobenim njenih sinov.

— **Iz Zidanega mosta.** Iz Avstrije kot Jugoslovani izgnani strokovnjak cementne industrije inž. Mihajlo Rozman, je imenovan za ravnatelja cementne tovarne v Zidanem mostu.

— **Vesti iz Celja.** V mestnem sosvetu je bil storjen sklep, da se odpravijo mestne mitnice, ki so bile, ne glede da so že tako zastarela vpeljava, še vrhu tega vsa zadnja leta že močno pasivne. — Na šolah smo dobili nove slovenske napise. — Zadnji teden je kar naenkrat zmanjkalo moke v Celju, vsi smo tudi vedeli, da bo dražja, s pomočjo policije se je sedaj našlo 14 vagonov moke, ki je bila na varnem spravljena in čakala višjih cen. Gospodarski urad okrajnega glavarstva je na pritisk pekov storil prve energične korake, nadaljni potek te afera, ki se mora v interesu javnosti popolnoma pojasniti, bomo strogo zasledovali.

— **Javna bolnišnica v Celju.** Njegov Visočanstvo prestolonaslednik Aleksander je imenoval gosp. dr. Ivana Raišpa za definitivnega primarija na internem oddelku bolnišnice v Celju.

— **Volitve v trgovski gremij v Celju** so se izvršile v sredo, dne 24. septembra z izvolitvijo slovenske liste na celi črti. Nemci, ki so doslej absolutno gospodarili v tej korporaciji, so dobili po 40 glasov, Slovenci čez 70. Da nima nemška trgovska manjšina v Celju danes v gremiju nikakega zastopstva, se ima zahvaliti svoji oholosti, s kjo je skozi toliko let terorizirala slovenski trgovski živeli v Celju. Za predsednika je izvoljen gosp. R. Sternecki, v odbor pa gg.: Leskovec, Sirec, Lukas, Strupič, Kramar, Ferlež; namestniki gg.: Molan, Treibenreif in Močnik. Nemci in hemsčuturji so šli organizirano v boj, njih imena si treba zapomniti, ošabni in drzni so še danes in hočejo na vsak način po svoje, da si jim ne škodilo, če bi se pametno skušali približati in popraviti, kar so v preteklosti zagrešili. »Cillier Zeitung« obžaluje v svojem poročilu, da nemška manjšina ni prišla do zastopstva, ki bi ji šlo po njeni moči ter napoveduje ustanovitev društva nemških trgovcev v Celju. Nimamo nič proti temu, tudi se ni izgovorjena zadnja beseda glede končnega zastopstva v gremiju, poprej pa morajo celjski nemški trgovci pokazati vso lojalnost in se temeljito iznebiti one oholosti in domnevane prepotence, ki misli, da bo s pomočjo kapitala, ki si ga je pridobila od Slovencev, tudi v novih razmerah

tvorila med nami na naše stroške neko državo v državi. Predvsem pa morajo gospodje Nemci v sebi korigirati ono paralelo: da so celjski Nemci sedaj v Sloveniji to, kar smo bili mi Slovenci poprej v Avstriji.

— **Železniška nezgoda v Sevnici.** Dne 20. septembra 1919 je osebni vlak št. 503, ki odhaja iz Zagreba i. k. ob 13.10 uri v Zidanj most, zapeljal ob 15.23 uri v Sevnici na stranski tir št. 8 in zadel v tam stoječe naložene tovorne vozeve. Pri osebnem vlaku so se neznatno pokvarili stroj in dva osebna voza. Od tovornih vozov so bili dva znatno, jeden lahko pokvarjen, materialna in blagovna škoda precejšnja. Od oseb sta bila dva potnika lahko ranjena. Vzrok nezgode: Napačno postavljena uvozna kretnica. Preiskava je v teku.

— **Slov. gledališki konsorcij.** I. občni zbor Slov. gledališkega konsorcija v Ljubljani se je vršil dne 19. septembra 1919 v mestni posvetovalnici v Ljubljani. Predsednik gospod Lilleg je otvoril občni zbor in pozdravil navzoče. Gospod dr. Ažman je poročal v imenu direktorja, da znašajo izdatki 1.055.088 K 72 v, prejemki 1.051.208 K 21 v; izguba znaša torej 3880 K 51 v. Aktivna znašajo v bilanci 493.688 K 48 v, pasiva pa 497.569 K 35 v. K temu poročilu prosi g. Sajovic za pojasnilo glede dveh zneskov in sicer: izgube pri aprovizaciji v višini 45.000 kron in vložke na penzijski zaklad 20.000 K. Imenom direktorja je pojasnil g. dr. Ažman, da se je v prošli vojni dobi ustanovila v svrhu olajšanja gmotnega stanja igralskega osebja posebna menza. Konsorcij je dal za ustanovitev menze na razpolago, in sicer na prošnji igralskega osebja, znesek 30.000 K. Igralsko osebje je nameravalo to vsoto vrniti na ta način, da je v to svrhu priredilo v Narodnem domu v Ljubljani gledališki večer, od katerega je upalo dobiti izdatna denarna sredstva. Gledališki večer se je pa končal zaradi posebnih razmer s precejšnjo izgubo. Ker so člani igralskega osebja z ozirom na svoj gmotni položaj pripevali za obed in večerjo za osebo dnevno le 6 K, med tem ko so bili režijski in nakupovalni stroški višji, zvišala se je izguba tekom časa na 45.000 K. Ker konsorcij te izgube ni mogel pokriti od strani gledališkega osebja, postavil je ta znesek na račun izgube. Poročilo glede bilance in glede računa izgube in dobička se vzame brez ugovora na znanje. V imenu direktorja je poročal g. mag. svetnik Janko Bleiweis, ki je izjavil, da se je direktorji ustanovil spomladi 1918 kot nekako eksekutivno konsorcija v ta namen, da zopet oživitvijo Slovensko gledališče (dramo, opereto in opero). Direktorji je deloval s pomočjo gledališkega sveta, obstoječega iz več gospodov pod predsedstvom g. Antona Funtka. Ta gledališki svet se je v zadnji seji razšel; za njegovo delovanje se je občni zbor najtopleje zahvalil. Ravnateljstvo se je takoj poprijelo dela in odstranilo vse zapreke, izvojevalo je boj s takratnim deželnim glavarjem dr. Šusteršičem, zbralo je večje število novih članov konsorcija, nabralo tudi izdatne prispevke v svrhu financiranja gledališča in angažiralo osebje. Ravnateljstvo je prišlo takoj začetkom svojega delovanja do zaključka, da je gledališče za sedanje razmere veliko premajhno in da bode treba v najkrajšem času misliti na novo stavbo. Začasno je vzelo v najem in sicer s 1. februarjem 1919 bivše nemško gledališče. Ravnateljstvo je imelo vso sezono namen, postaviti slovensko gledališče v Ljubljani na zdrav in soliden temelj, na katerem se bode moglo vedno bolj in bolj razvijati in spopolniti. Vzlic največjim težavam so bile posamezne predstave na priznanja vredni umetniški višni. Vse to navdaja direktorji z nado, da se bode slovensko gledališče v bodočnosti postavilo na tako umetniško višino, da bomo zrl na njega s ponosom. — K točki raznoterosti se ni nihče oglasil. Ker je bil pa odbor voljen za dobo 2 let in ni odstopil nihče, so odpadli tudi volitve.

— **Samopomoč uradništva** in splošni javnih pomoščencev. V četrtek popoldne se je vršila na deželni vladi seja zastopnikov vseh ljubljanskih organizacij javnih pomoščencev zaradi ustanovitve gospodarske zadruge javnih pomoščencev v Ljubljani. Po vzoru že obstoječe gospodarske zadruge v Beogradu in pravkar snuje se zadruge v Zagrebu bo namen ljubljanske gospodarske zadruge preskrbovati svoje člane z živili, oblačilnimi in gospodarskimi potrebščinami. Kakor sploh z blagom vsake vrste potom nakupovanja, izdelovanja in predelovanja. Prodaja blaga nečlanom bo brezplačno izključena. Član zadruge postane lahko vsak organiziran javni pomoščenec ali v pokojenec, dalje pa tudi vdove in nepreiskrbliene sirote javnih pomoščencev (državnih in občinskih uslužbencev, profesorjev, učiteljev

itd.), bivajočih v Ljubljani ali njenem okolišu. Član plača pristopnino in vsaj en zadržan delež. Uprava zadruge bo obstajala iz načelstva in nadzorstva. Ravnatelj odseka za prehrano, dr. B. Senekovič ki je vodil sejo, je odredil takoj, da se izvoli pripravljalni odbor, ki naj pregleda in ugotovi besedilo predloženih zadržinskih pravil. V ta odbor so bili izvoljeni fin. nadsvetnik Fran Bajič (predsednik), viš. pisar, predstojnik Iv. Bizjak (podpredsednik), mestni učitelj Fr. Skulj (tajnik), Mirko Soss, rač. asistent (blagajnik) in mag. svetnik Fr. Govekar (agitator). Po obširni načelni debati, ki so se je udeležili vsi udeleženci, zlasti pa s svojimi predlogi dež. sod. podpredsednik dr. Fr. Regally, viš. davč. upravitelj M. Lilleg in rač. ravnatelj v p. A. Costa, je odredil predsednik Bajič, da se vrši prvi seja odborova že danes, v soboto ob 7. zvečer na mestnem magistratu (II. nadstropje). Vse ljubljansko javno nameščenstvo, v kolikor še ni organizirano, pozivljamo v njih lastnem interesu: organizirajte se nemudoma in pristopite k svojim društvom! Kdor ni z nami pri delu in žrtvah, naj ne bo tudi pri naših uspehih. Demokratčnost in kolegialnost zahtevata, da smo vsi za vsakogar, vsak za vse. Končno opozarjamo še na naše uradniško glasilo »Naš Glas«. Ali ste že plačali naročnino letnih 7 K? Splošna sodba je, da je »Naš Glas« pogumen in prav dober zastopnik interesov javnih uslužbencev vseh kategorij. Tovariši in tovarišice! Naročajte in agitujte za naše glasilo SHS ter zbirajte ob vsaki priliki za njegov tiskovni fond!

— **Cene po lekarnah.** Prejeli smo in objavljamo: V vašem listu z dne 23. t. m. se ne morete prečuditi, da je finančni minister z svojim odlokom, da se od sedaj naprej uporablja srbska taksa za zdravila, kar čez noč napravil lekarnarje bogataše. Ni mi na tem, da bi morda zagovarjal lekarnarje toda resnici na ljubo moram konstatirati, da je bil skrajni čas, da se je to odredilo. Gotovo vam je znano, da se v Jugoslaviji le težko dobi medikamente. V mnogih slučajih vam lekarnar odgovori »nimam«. Ali veste kajak ta »nimam«? Radi tega, ker so zdravila iz mozemstva vsled visoke carine tako draga, da si jih lekarnar kratkoma ne nabavi. Evo par slučajev: Za svojo hišno lekarno sem dobil pred meseci 38 kg čisto navadne vasselne iz Gradca — v Ljubljani jo ni bilo dobiti. — Račun: Vasselina 575 K, koleki za različne prošnje za uvozno in izvozno dovoljenje čez 40 K, tovorni na 36 K, carina 104 K je skupaj 755 kron ne računši zaboj in posodo za vasselino. Protiračun: Po dosedaj veljavni taksi z dokladami vred ste pa dobili za isto množino 469 K 30 v, toraj izgube 285 K 70 v, drugi slučaj: pred meseci sem dobil steklenice, komad 200 gramovih steklenic stane 1 K 20 v, koruzni zamašek 9 v, pravi pa 30 do 40 v, tovornina, pakovanje in drugi stroški nanašajo okroglo 10 vin., zaračunati ste smeli kozarec po 34 v. Lep dobiček, kaj ne? Nova taksa dovoljuje, da se kozarec zaračun 60 para ali 1 K 80 v, zato vam pa tovarne naznanjajo, da so primorane radi splošne draginje povišati cene za 125 odstotkov, toraj kozarec stane danes ne več 1 K 20 v, ampak 2 K 70 v. Zopet lep dobiček. V Zagrebu dobite pod roko v lekarnah neko sredstvo za vstavljanje krvavenja, katero je zelo težko dobiti; za 56 K dobite 10 gramov, po naši stari taksi smete isto zaračunati nekaj čez 10 kron. Kateri lekarnar si bode taka zdravila potem nabavil? Gotovo nihče! V svojo izgubo ne dela nihče! Našel bi vam še lahko mnogo sličnih slučajev, toda za enkrat naj to zadostuje. Razvidno je, da ni lekarnar postal čez noč bogataš ampak, da je le toliko na boljšem, da ne bode preobčutne škode trpel. Ljudstvo je treba podučiti, kake razmere sedaj v resnici vladajo. Končno sta pa lekarnar in zdravnik tudi človeka, katera živita od svojega zaslužka, ne pa od svežega zraka in dobre besede.

Dr. B.
— **Krojaške pomočnice.** (Pojasnilo K. notici »Večernega lista« z dne 17. septembra 1919.) Oseba, ki govori o tako strašnih dohodkih mojsterc in njih razkošnem življenju, naj gre in poskusi voditi damsko krojaško delavnico pri današnjih zahtevah publike, težki nabavi materiala, teh rezi-jah in kakovosti naših pomočnic, kate-re pridejo mesečno na 300—400 K, torej stopnjo uradnik, ki pa še daleko nimajo, vsled veliko prekratke učne dobe in svoje prevelike brez-briljantnosti, iste strokovne zmognosti, katera bi morala biti pri dobrem kro-jaskem delu na mestu in kakoršna zahteva nepretrgan študij vedno me-njajoče se mode. Torej se mora last-nica modne delavnice vedno in ved-no mučiti z učenjem pomočnic, ka-tere bi kot take morale biti dovršene v strokovnem razumevanju. O do-

hodkih pa, o katerih govorijo drugi, se pa nam, žali Bog, niti sanjati ne sme in ne more. Toliko v razlago. Kdor pa ne verjame, naj pride in naj se prepriča.

Dobrodelna efektivna loterija. Društvo »Dobrodelnost« v Ljubljani si je stavilo visoko nalogo, da pomaga celiti rane, ki jih je našemu ljudstvu zadala svetovna vojna. Že doslej društvo lahko kaže na lepe uspehe svojega delovanja. Da bo pa v bodoče moglo uspešneje delovati, je sklenilo prirediti dobrodelno efektivno loterijo v korist sirotam, slepcem, invalidom itd. Poverjenstvo za finance je loterijo dovolilo, končane so že tudi vse priprave in se bodo srečke začetkom tega tedna pričele prodajati. Efektivna loterija obsega 1317 dobikov v skupni vrednosti 80.000 kron in sicer glavni dobiček 20.000 K (par konj z opremo), 1 dobiček 5000 K (sobna oprava ali lepa krava mlekarica), 1 dobiček 3000 K 1 zlata damska veržica in en par zlatih bisernih uhanov ali ena mlatilnica na gepelnji pogon za dve konjski sili s sili in tresali), 1 dobiček 1500 K (slamareznica s stolpom in izsuševalcem ali pitan prašič), nadalje 13 dobikov v vrednosti po 500 K, 40 dobikov v vrednosti po 200 K, 60 dobikov v vrednosti po 100 K in 1200 dobikov v vrednosti po 25 K. Zrebanje se vrši dne 18. decembra leta 1919. Srečke so po 2 kroni in se naročajo v pisarni društva »Dobrodelnost« v Ljubljani, Poljanska cesta 4/I. (Alojzijeve hiše). — Srečke se bodo prodajale tudi pri trgovcih in po trafikah. Z ozirom na blagi namen te efektivne loterije prosimo vse dobrosrčne Slovence in Slovenke, da pridno segajo po srečkah. Saj bodo s tem poleg možnosti, da zadenejo lepe dobitke, pomagali tistim, ki so podpre najbolj potrebni. Prva dobrodelna efektivna loterija v svobodni domovini mora doseči časten uspeh!

Slovesna otvoritev slov. gledališča v Mariboru.

LDU. Maribor, 28. sept. Snoči je praznov slovenski Maribor v doslej nemškem Talijnem hramu otvoritev slovenskega gledališča z Jurčičevo narodno dramo »Tugomer«. Sedeži na stojščah so bili popolnoma razprodani. Slovesna otvoritev se je začela točno ob 19. uri. Železničarska godba je zajrjala »Naprej zastave slave«, nakar je nastopil profesor dr. Strmšek kot tajnik dramatičnega društva na odru in imel otvoritveni nagovor. Za snov svojega govora si je izbral geslo »Trd bodi neuporaben, moč jeklen, kdar je braniti čast in pravdo naroda in jeziku svojemu«. To geslo nam bo treba izvesti za osvoboditve naše Koroške in našega juga. Govornik je omenjal nazadnje dogodek prevrata in tej nekdanji nemški hiši, v kateri se sedaj glas slovenske besede. Današnji večer je praznik slovenske Talije in obenem praznik desetletnega dramatičnega društva, ki s tem zgodovinskim dogodkom izroča svoje diletantsko delovanje v roke pravih umetnikov, s čimer se prične za Maribor nova doba. (Živahni živjo klici). Ti pa naša slovenska Talija s svojim novim gledališčem, je rekla, uspevati, cveteti, živiti! Med burjni živjo klici je godba nato zajrjala himno »Lepa naša domovino«. Občinstvo je vstalo s sedežev in stoji poslušalo himno. Koncem otvoritvene slavnosti je godba tudi zajrjala himno »Bože pravde«, ki jo je spremljalo viharo ploskanje in živjo klici. Nato se je pričela igra, ki je v celoti izborna vspeja, zlasti v glavnih vlogah. Glavnega junaka Tugomera je igral Nučič. V splošnem so bile vloge zelo srečno razdeljene med posamezne igralce in gojence Nučičeve dramatične šole. Posamezne prizore in dejanja je spremljalo navdušeno ploskanje in odobravanje, ki zlasti ni hotelo ponehati, ko se je koncem predstave pokazal na odru Nučič s svojimi glavnimi igralci.

Kultura.

— **Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«** ima danes v ponedeljek skupno vajo, ne le vajo ženskega zbora kot je bilo naznanjeno. V nedeljo nastop! — Odbor.

— **Striček Vanja.** Scena iz življenja na kmetih v štirih dejanjih. Spisal A. P. Celov. — Ta igra ne razpravlja o zamotanih problemih, niti ne postavlja na oder zagonečnih značajev. Tu je upokojeni profesor Serebrjakov, starac, nadležan sebi in drugim; tu je njegova druga žena Jelena, ki ga je vzela zato, ker se je zaveravala v njegovo učenost, sedaj pa mrje ob njem od dolgega časa in od mladostnega hrepenenja po življenju; tu je Sonja, profesorjeva hči iz prvega zakona, ki se na kmetiškem posestvu svojega očeta vdaja toni resignaciji, pa vendarle nosi tajno ljubezen v srcu; tu je Voljnik, »striček Vanja«, ki vestno upravlja profesorjevo posestvo ter z vsemi mislimi živi za to prijubljeno grudo; tu je zdravnik Astorov, ki je ob mnogoletnem delovanju med kmeti izgubil idealizem ter se pretvoril v precejšnjega čenika, katerega zanimanje samo še v lepoteznih melioracijskih načrtih; tu so še tri, štiri figure, ki pa jim ni pridrojena aktivnost. Nobena oseba ni prisojena drugi; skoro vzporedno bi hodile so-

pota v idilni puščobi, da jih ne vzbudi prihod profesorjev in njegove soproge. Zgodi se potem, da se zaljubljeni kar vprek: striček Vanja in Jelena, ta v zdravniku, zdravnik vanjo; Sonja pa je itak že zaljubljena v zdravnika. Vsi skupaj so nekaj časa popolnoma nespособni za delo; nekaj neznoznega leži v ozračju; profesor pa se neizmerno dolgočas. Potem, ko se Serebrjakov odloči, da proda posestvo, nastopi katastrofa: striček Vanja razkačen celo dvakrat ustrelil na profesorja. Spor se naposled poravnal, profesor in Jelena se odpeljeta, zdravnik tudi odide; zopet zavladala prejšnja dolgočasna tišina. Ali življenje je vendarle dobro oplazilo Jeleno, Sonjo, Vanjo in Astorova, ker je v vse štiri zasadilo zelo breznadne ljubezni, ki si ga ne izdro do konca dni. — Dramatičnih momentov ta igra nima razen v tretjem dejanju (spor med profesorjem in stričkom Vanjo); prijatelj moderne drame pa vrhu tega motijo nekateri monologi, motijo zato, ker je daljši monolog nenaraven razen pri starih ljudeh, ki že časih glasno govorijo sami s seboj. — Opozoriti je tudi treba, da vseh starih scen ne spaja jasno izražena vodilna ideja in da se istotako nastopajoče osebe ne koncentrirajo ob eni poglavitni osebi, ki bi bila striček Vanja, kakor bi utegnil kdo pričakovati po naslovu te igre. Celov bi bil svojo igro prav lahko krstil po katerikoli izmed delujočih oseb: vse so prav tako tipične — ali pravzaprav tako malo tipične — kakor striček Vanja sam! In vendar se da »Striček Vanja« dobro gledati na odru, ker so ti ljudje, života-reči na kmetih, zvesti posnetki iz življenja, torej ljudje iz mesa in krvi. Samo da zahtevajo vse scene docela intimno igranje, intimo tudi v oblikovanju duševnih procesov. Gospodu Osipoviču Šuvalovu kot režiserju gre priznanje, da je izrič strogo ohranil kolorit ter jo spravil v pristni, naravni obliki na oder. Sam je igral naslovno vlogo z umetniškimi otenki, ki so pričali, kako intenzivno se je zaglobil v bistvo svojega junaka. Res je sicer, da je ostala marsikatera poteza nejasna in zato neučinkovita, ker je govoril v ruskem jeziku; toda v poglavitnih stvareh je bil dobro umljiv, zlasti ker je njegovo dovršeno igranje oživljalo markantna mimika, združena z izrazi, ki na videz skoraj nesamohotni gibi. Jelena je predstavljala gospa Šaričeva diskretno-elegantno, kakor je to njena specifična vrhina, obenem pa iskreno, zlasti v prizorih s Sonjo in z Astorovom. Gospodična Vera Danilova je uprizorila Sonjo jako skrbno izdelano in orenjeno s prikupno ponižnostjo, boječnostjo in nežnostjo. Profesorja je igralsko g. Ločnik kot nadloženega in nadležnega starca, kakor gre predstavljati take fosilije, zdravnik pa gospod Gabrščik z ustreznostjo agilnosti, ki se je raztezala tudi na vrolo počitovano notrino njegovega junaka. V drugih manjših vlogah sta gospa Juvanova in gospodična Rakarjeva poleg gospoda Šesta stariši svojo dolžnost. — Gledališko vodstvo je letos glede izreke končnega la ukrenilo, da se ta izgovarjati za v; dobro je tako, dobro pa ni, da se to pravilo ne izvaja dosledno, nego da isti igralec — to pot gospod Ločnik — v eni sapi rabi zdaj to, zdaj ono obliko. — Zakaj je bilo slišati z odra vedno »pestunja« namesto »pestunja«?

— **Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.** Drama: 30. septembra, terek Striček Vanja. Abonement D. 1. oktobra, sredo Dnevi našega življenja. Abon. B. 2. oktobra, četrtek popoldne Snegulčica in Škratje. Izven abon. 2. oktobra, četrtek zvečer Favn. Abon. C. 3. oktobra, petek Striček Vanja. Abon. E. 4. oktobra, sobota Tat. Abon. B. 5. oktobra, nedelja popoldne Snegulčica in Škratje. Izven abon. 5. oktobra, nedelja zvečer Tat. Izven abon. — **Opera:** 30. septembra, terek Postiljon iz Lonjumeau. Abon. B. 1. oktobra, sredo Madame Butterfly. Abon. E. 2. oktobra, četrtek Pikova dama. Abon. A. 3. oktobra, petek Manon. Abon. C. 4. oktobra, sobota Postiljon iz Lonjumeau. Abon. D. 5. oktobra, nedelja Madame Butterfly. Izven abon.

Wilma pl. Thierry je izborna hrvaška altistinja, koncertna in operna pevka, ki je pred kratkem z najodličnejšim uspehom dovršila dunajsko glasbeno akademijo pri prof. Forstenu. Mlada umetnica se hoče posvetiti operni karijeri, za kar jo veliki, polni, lepi glas, postava, inteligentnost in temperament najbolj vsposobljajo. V soboto, 20. t. m., nastopi v koncertu poleg našega koncertnega pianista Ličarja prvič pred slovenskim občinstvom. Izvajala bo najuspešnejše točke svojega altovskega repertoarja, speve iz oper Trubadur, Samson in Dalila in Carmen, hrvaške in srbske pesmi Zajca, Ružica in Konjoviča (Vir, Ljubav, Aman Djevojko in veleinteresantne pesmi iz moderne literature pesmi Marxa Blažena noč, Stokera Oomorra in Straussa Cecilia). Ličar bo poleg zadnjih naznanjenih komadov tudi izvajal najinteresantnejšo Dvorakovo skladbo: Bacchanale, ki je na plakatih in tiskanih sporedih pomotoma izostala. Opozorjamo slovensko občinstvo na sobotni koncert s prošnjo, da se ga v obilnem številu udeleže. Vstopnice se že prodajajo.

— **Andrija Milčnovič:** Mali ljudje. Četiri pripovedi (Nedelja, Sa-

nje, Na vjenčanju, Na ivici) poznato-nega našega pripovedjača iznesene su in ovom izdanju Matice Hrvatske. Knjizi je članska cijena 5 K, knjižarska cijena 6 K. Dobiva se u Matici i u svakoj boljoj knjižari.

— **A. Kovačič:** U registraturi. Drugo izdanje Kovačičeva romana, koji i danas neodoljivo osvaja čitaoca bujnim, živim pripovijeda-njem, izišlo je nakladom Matice Hrvatske, te se dobiva u Matici i u svakoj boljoj knjižari. Članska cijena 12 K, knjižarska cijena 14 K.

— **»Ljubljanski Zvon«.** Vse naročnike »Ljubljanskega Zvona«, ki se niso poravnali celoletne naročnine (celoletno 36 K) prosimo, da iste takoj poravnajo po položnicu, ki je bila priložena 7. številki ali pa naravnost v upravnistvu Sodna ulica št. 6, ker bi se jim sicer oktobra št. 6, ki izide koncem tedna ne dostavila.

— **Operna i koncertna pjevačka škola prof. Milana Reizera,** Zagreb, Mažuranićev trg br. 5, I. kat., telefon broj 1701 (preporučena po upravi kr. hrv. zem. kazališta u Zagrebu), utvara se 1. listopada. — Uspisi od 20. rujna dalje. Poduka u solopjevanju, individualna i na podlozi stare talijanske i pariške škole od početka do usavršenja. Osim toga posebni operno - dramski tečaj, počimlje 15. X. Usavršavanje i korektura glasa, gimnastika disanja. Korepeticija, ensemble, repertoar, ritmičke vježbe itd. Deklamacija, mimika, pozorišne kretnje, literatura, prakt. pozorišna naobrazba. Kao učitelji sudjeluju još: Anđica Kernić, dr. Čihlar-Nehajev, operni kapelnik Mihaljo Senkar. — Prospekti na zahtjev poštom!

Orkestralno društvo »Glasbene Matice«.

V prvih dneh tekočega meseca se je vršil prvi redni občni zbor orkestralnega društva »Glasbene Matice« ob obilni udeležbi ljubiteljev orkestralne glasbe. Društveni načelnik je v splošnih potezih poročal o dosedanjem delovanju društva, ki šteje že nad 40 rednih članov in o njegovem stremeljenju. Poudarjal je, da je orkestralno društvo, ki se je ustanovilo pod okriljem »Glasbene Matice« dne 18. maja t. l. za razvoj orkestralne glasbe nujno potrebna institucija. Ona mora postati ognjišče, okoli katerega se bodo zbirali vsi ljubitelji instrumentalne glasbe. Dosedaj se simfonična glasba pri Slovencih ni mogla razviti, ker razen kratke dobe, ko je obstajala slovenska filharmonija, nismo imeli lastnega orkestra, ki bi posvetil vse svoje sile tej idealni umetniški smeri.

Z otvoritvijo konservatorija in ustanovitvijo orkestralne šole za vsa glasbila je dana prilika gojencem »Glasbene Matice«, da se bodo izobraževali v vseh instrumentih, ki so potrebni v orkestru, zlasti v trobilih in pihalih.

Dalje je poročal načelnik, da je imelo društvo že preteklo sezono 10 rednih vaj in da namerava prirediti v najkrajšem času prvi koncert z godalnim orkestrom, kateremu bodo sledili simfonični koncerti z velikim orkestrom.

Načelnik se je nato zahvalil dirigentu Karlu Jeraju za njegovo vztrajno požrtvovalnost, s katero se je poprijel umetniškega dela v prid društva; dalje obdumjal Antonu Lajovicu, ki je bil društvu vedno toplo naklonjen in mu preskrbel prostorno dvorano za skušnje v poslopiju filharmoničnega društva. Uredništvo listov, ki so vedno rade volje sprejemali objave glede skušen, izreka občni zbor posebno za hvalo.

V imenu glavnega odbora »Glasbene Matice« je pozdravil občni zbor z izbranimi besedami predsednik »Glasbene Matice« dr. Ravnihar, ki je poudarjal, da je »Glasbena Matica« sprejela z veseljem navdušenjem novoustanovljeno orkestralno društvo v svojo zaščito in da bo skušala delovanje društva v procvit orkestralne glasbe v vsakem oziru podpirati. Tajnik pevskega zbora »Glasbene Matice«, Ivo Peruzzi, je želel društvu kar najlepših uspehov na glasbenem polju; izvajal je, da se pevski zbor iskreno raduje ustanovitve lastnega orkestra »Glasbene Matice« in da trdno pričakuje, da bo prisrčno skupno delo rodilo lepe sadove v glasbeno - kulturnem življenju Slovencev.

Po končanih volitvah se je novi odbor konstituiral sledeče: načelnik dr. Ivan Karlin, dirigent Karel Jeraj, dirig. namestnik Ivan Karlin Sancin; odborniki: gospa dr. Korunova, Anton Lajovic, dr. Milko Lubec, Avgust Pertot in Franc Potočnik.

Gospodarstvo.

— **Tuje valute.** Na borzi v Zürichu se je plačevalo dne 24. septembra 1919 za 100 francoskih frankov 64.50 švicarskih frankov; za 1 funt sterl. 23.35 švic. frankov; za 100 nemških mark 22.50 švic. frankov; za 100 lir italijanskih 56.50 švic. frankov; za 100 dunajskih kron 8.25 švic. franka; za 100 čeških kron 17.50 švic. franka; za 100 belg. frankov 64.50 švic. franka; za 1 dolar pa 5.58 švic. franka. Proti predidnikom cenam so ta dan cene valut nekoliko popustile.

— **Privilegirane agencije naše države** nameravajo osnovati na Dunaju, za Bavarsko v Monakovem ter v Hamburgu. V Marseillu in Londonu jih že imamo.

— **Sarati se zvejo** v Srbiji menjalci tujega denarja. Imajo ali le male poslovalnice ali pa vrše svoj posel v kavarnah ali celo na ulici. Navadno so

španjolski židi. Njih glavni stan je Beograd, so pa tudi v Sarajevu in Zemunu. Kakor poroča »Jugoslavanski Lloyd«, so osrečili tudi že Zagreb, kjer pa nove konkurence niso veseli. V Srbiji so uvedli za te prekupovalce visok davek. Prebivalstvo jih nima rado.

Mariborska porota.

Maribor, 25. septembra.

I.

Vlomilska družba.

Karel Robinšek, Adolf Majer in Karel Kopčič so med drugim obtoženi tudi vloma pri zlatinarju Karnerju v Mariboru. V noči dne 19. decembra 1918 je šel mestni nadstražnik Deužman po ulicah patrolirat. Dospel do zlatinarja Karnerja, zapazi tam luč in vpraša: Gosp. Karner, ste Vi notri? Ko natančneje pogleda skozi mrežo, opazi notri tuj mu obraz v profilu. Še predno je mogel ugotoviti, da tu nekaj ni v redu, so vlomilci že zbežali, pustivši za seboj več po snegu raztrosene zlatnine. Kmalu nato so orožniki in Leitersbergu v pozni nočni uri zasačili tri moške, ki so nesli večjo množino masti. Misleč, da so to tihotapci, so jih ustavili in ugotovili, da se med njimi nahajata vlom pri Karnerju osumljena Majer in Kopčič. Ker obtoženci odločno taje tako vlom pri Karnerju kot tatvino masti v Kamnici, se je obravnava v svrhu zaslišanja nadaljnih prič prelozila.

II.

Nevaren podstrešni dihur.

Ivan Karlin se je že zgodaj pečal s tatvinami. Lani je bil kot vojak od vojnega sodišča v Gradcu radi vloma in pobege obsojen na smrt, a ta obsodba se mu je spremenila v večletno ječo v Aradu. Ob državnem prevratu so ga izpustili in ker mu v Gradcu življenje ni prišlo, si je prišel pogledat Maribor. Nastanil se je v gostilni Wörl in po kratki preiskavi dognal, da je v Mariboru zanj mnogo hvaležnega posla. V osebi Terezije Konrad, ki se peča s podrobno prodajo ponošenih oblek, je našel stalen vir za odijemanje svojih kupčij. Sprijaznil se je z načrtom, da je še najbolje, če se pridno loti preiskave podstrešij v boljših hišah. Izbral si je opoldanski čas kot najprikladnejši za svoje preiskave. V mesecih januar, februar in marec je — kolikor se je dalo dognati — od 14 strank v raznih ulicah nabral ogromno skladišče oblek in perila. Večino tega blaga je znesel k Tereziji Konrad. Že prvi vlom pri Emi Torkler, Berti Otovic, Mariji Molan in Ignac, Svobodi so mu nudili priložnost, da se je poslovl od svoje zanemarejene vojaške obleke in si privoščil pošteno civilno obleko. Tudi njegov život je kmalu občutil blagodejni vpliv novih dohodkov. Dospel je v Maribor, je tehtal komaj 49 kg. preiskave podstrešij pa so to skromno težo kmalu zdatno povečale. Ivan Karlin je v kratkem času postal »fest fant«, a postal je obenem tudi strah celega mesta. Končno se je neumorno mu sledeči policiji vendarle posrečilo, tega nevarnega podstrešnega dihurja vloviti v past. Ko je videl, da je vjet in da bo za nekaj let varno preskrbljen, je vse lepo priznal. Pri Tereziji Konrad pa se je tudi dobil še večji del ukradenega blaga, policijski urad je tiste dni izgledal kot kako angleško skladišče. Karlin tudi pri glavni razpravi vse priznava; nasprotno pa Terezija Konrad odločno taji, da bi bila količina sumila, da je Karlin donesal ukradene stvari. — To so ji porotniki tudi verjeli in tozadnje vprašanja zanikali, vsled česar je bila nemalo vsled zasluge svojega temperamentnega zagovornika dr. Stora, popolnoma oproščena. Karlin je bil v vseh priznanih točkah spoznan krivim in v pozni nočni uri obsojen na 7 let težke ječe, katero kazen je Karlin brez ugovora sprejel.

Društvene vesti in prireditve.

— **Slov. pevsko društvo »Lira«** v Kamniku je v seji dne 18. kimavca t. l. sklenilo napraviti v Kamniku meseca junija ali julija l. 1920, sija-jen koncert na korist ubogim slovenskim v vojski oslepelim vojakom. Pri tem koncertu naj bi sodelovali vsi pevci in pevke kamniškega političnega okraja, ter popolna vojaška godba iz Ljubljane. Društvo vabi v prvi vrsti za sedaj gospode pevovodje in cerkvene organiste, ter tudi posamezne pevce in pevke, da se leti udeleže zborovanja, ki bo v nedeljo, dne 5. oktobra t. l. ob 3. popoldne v pevski sobi v Društvenem domu v Kamniku, da se določijo pesmi in se sploh vse potrebno dogovori. Kamniški okraj ima okoli 400 dobrih pevcev in pevke. Že danes se veselimo čuti ta vrli zbor, ki bo imel poleg tega še veliko zasluženje dobrega dela — pomagati siromakom.

— **Društvo zasebnega uradništva za Slovenijo, kraljeva skupina v Celju,** vabi vse spodnještajerske privatne uradnike in uradnice brez izjeme ali so člani društva ali ne, na zborovanje, ki se vrši v nedeljo, dne 5. vinotoka t. l. ob 9. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma v Celju. Posebno vabimo naše tovaršje iz Maribora in iz dežele. Dnevni red: 1. Organizacija. 2. Službena pragmatika. 3. Ustanovitev splošne gospodarske zadruge v Ljubljani. Na zborovanju poroča predsednik osrednjega društva v Ljubljani.

Kapela - Radenci. Dne 7. t. m. so »prišli« visokošolci s sodelovanjem

pevskega zbora iz Vučjevsi priredili v Voglerjevi dvorani v Radencih veselico v večjem obsegu, ki je v moralnem in gnotnem oziru prav vrlo uspeša. Mešanji in moški zbor kmetijskih pevcev iz Vučjevsi je po nedolgem vežbanju pod vodstvom nadučitelja Cvetka pel prav povojno; ženski dvospev »Slovenskim mladencem« se je na željo občinstva moral ponoviti. V štiročnem igranju na glasovirju sta se odlikovala gđca. M. Zacherlova in Cvetko jun. kot spretna pianista. Tudi spevoigra »Kovačev študent«, v kateri sta imela navalečnejši vlogi oče kovač (Cvetko sen.) in njegov sin Janez (Zvonko Zemljic), je občinstvo povsem zadovoljila. Objek je bil tako mnogobrojen, da več ko polovica došlecev ni imela prostora v sicer veliki dvorani. Slično veselico bi kazalo drugič prirediti za vse slučaje na prostem. Čistega dobička za akademsko menzo v Pragi, Zagrebu in Ljubljani je bilo okroglo 5600 kron. Hvala gre vsem sotrudnikom in ljubeznivim gostom.

Najnovejša poročila.

TABOR V DOBRILIVASI.

LDU Dobrilavas, 29. septembra. Ob veliki udeležbi in ob najlepšem vremenu se je vršil večer za Podjunsko dolino tabor v Dobri vasi, kamor je prišlo tudi kakih 500 Orlov in Orlic iz vseh krajev Slovenije. Lep je bil med grmenjem topičev obhod po trgu, navdušujoče so bile besede številnih govornikov, med temi generala Maistra, ki se je po svojem govoru odpeljal z aeroplanom v Loče pri Baskem jezeru, kjer se je isti čas vršil velik tabor za Rožno dolino. Nadalje so govorili dr. Verstovšek, poverjenik za uk in bogocastje, gđc. Cilka Krekova in dr. Piskernikova. Popoldne je v odmorih med telovadbo govorilo še osem govornikov, med temi Pirc, župnik Bajc in Dolinar in posl. Smodej. Shod je pozdravil brzoiavno tudi general Smiljančič. Veselo razpoloženje in narodno navdušenje je trajalo med vso dobro uspešo prireditvijo.

KRIZA.

LDU Beograd, 28. septembra. »Pravda« piše o ministrijski krizi: Dr. Pavlovič je večer ob 10. poročal regentu o položaju. Dr. Pavlovič se glede mandata še vedno drži rezervirano. Posvetoval se je z dr. Korošcem in dr. Medakovičem. Snoči je bil ponovno na dvoru radi vprašanja o mandatu. Demokratski zajednica je večer sklenila, da za svoj vstop v vladu dr. Pavloviča ne stavlja nobenih osebnih zahtev, da pomaga akciji vlade zaradi hitreje rešitve krize, dočim radikalci poleg starih prejšnjih zahtev stavlajo tudi osebne. Narodni klub smatra svojo situacijo za ojačeno. Danes se bo odločilo, kdo dobi mandat za sestavo vlade.

LDU Beograd, 29. septembra. Danes bo sestavljena nova vlada, ker je prestolonaslednik - regent to sam zahteval.

LDU Beograd, 29. septembra. Včeraj se je v opozicijskih klubih govorilo, da bo vlada v primeru, da Protić sestavi vladu, pozvala demokrate, da vstopijo v vladu; ako ne bi hoteli, bodo oni sami sestavili vladu. Zdi se, da opozicijski blok noče ničesar o tem slišati, da bi socialisti vstopili v vladu. Kaj bi opozicijski v tem primeru storili, se še ne da predvideti.

Darila.

Za jugoslavensko menso akademico v Pragi so narovali gg.: dr. Brejc 100 K; Ivan Knez 500 K; Robert Kollmann 100 K; Fr. Stupica 100 K; konzorcij veletrževce manufakture 100 K; Henrik Kenda 40 K; dr. Karol Savnik, I. Samec, tvrdka Bernatović in I. Dostal po 20 K; Fr. Gabršek, Tosti, dr. Furlan, Tomažič po 10 K; I. Erker, Viktor Moro, dr. Fran Skaberne po 5 K. Najlepša jim hvala! Sprejela Mira Finkova, stud. med.

Poizvedbe.

Družina Franc Jogan, Rihenberg Podrila, Gorisko, išče svojega sina Josipa Jogan, bivšega vojaka pri 97. pešpolku, 2. stojnija; rojen leta 1895. Naj se sam, ali kdor kaj o njem ve, zgasi v Spodnji Šiški, Ljubljana, Gasilska ulica 240, pri Čebrouu.

Izgubil se je na otroškem igrišču v Tivoliju pasji nagobčnik. Pošteni najditelj se pros, da ga proti nagradi odda v upravnistvu našega lista.

Izgubila se je rjava denarnica s približno 800 K denarja. V isti se je nahajal tudi poročni prstan. Denarnica se je pogrešila na poti od Figovca do Urbanca na Posavju. Pošteni najditelj naj jo odda pri g. Dražilu na magistratu proti primerni nagradi.

— **Zgubila se je v soboto 27. septembra** popoldan od pošte do Šiške Kolodvorska cesta modra pompadura. Pošteni najditelj jo blagovolji oddati v upravnistvu »Slovenskega Naroda«.

— **Svoji vojne vjetnika Teresiner Anton** naj sporoče svoj naslov na »Slov. Rdeči križ« v Ljubljani.

— **Lovski pes** sliži na ime »Rolf«, bel z rdečimi lisami, se je v soboto 27. t. m. zatekel. Kdor ga vjame, naj ga blagovolji oddati proti nagradi v trgovini Dunajska cesta št. 10.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodna tiskarna«.

Ugarski pomočnik se sprejme proti dobremu plačilu takoj. Ant. Letnik, Borovlje. 9630

Fotografij večja množina različnih plošč 12x16 in razglednic (Gasilci) se dobi. — Naslov v uprav. Slov. Naroda. 9644

Proda se 2000—3000 litrov belega vina po ugodni ceni. Kje, pove upravnštvo „Slovenskega Naroda“. 9646

Iščem devojko čisto in marljivo za hišni posel. Plača 80 kron. Nastop počestkom listopada. Dr. Marinković, Zagreb, Voćarska cesta 97.

Otroški voziček dobro ohranjen, lep se proda. Razpotna ulica 8. Trnovo. 9653

Kupi se dobro ohranjena lokomobila, 15—20 HP, s kurjavo z odpadki ali žaganjem. Ponudbe pod „Lokomobila“ na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 9647

Iščem izvežbanega skladiščnika (magacinierja). Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Reflektantje naj se obrnejo ustno ali pismeno na moj naslov: Viljem Berdajs, trgovec z mešanim blagom, Maribor, Solifia trg. 9648

Kočijača sposobnega, zanesljivega in ljubeznivega ravnanja ter se more porabiti pri kočiji in težki vožnji. **Sprejme** takoj Predilnica in tkalica v Trzinu. 9633

Gospodične, katere želijo pouka v Sijem, vanju, se sprejmejo v modni salon **Selinc-Bersin, Kongresni trg 6/II**. Istotam se takoj sprejme spretna pomočnica in dobro vzgojena vajenka. 9641

Kuharica in sobarica, spretni delavki, skrajno snažni, se sprejmeta takoj ali pozneje. Dobra spravevala pogoj. Potnina se povrne. Dopolni z navedbo plače na gospo Elizo Werner, Sisak na Hrvatskem. 9634

Ortopedične čevlje ter čevlje za vsa kovstno bolne noge dobavlja specialna trgovina **Walter, Gradec**, (Graz) **Leonhardstr. 48**. Največja zaloga vsakovrstnih vlog za ploščate in neenake noge tudi po modelu in zdravniški naredbi. 9649

Dobro sitiran uradnik, 29 let star, s privatnim premoženjem se želi znebiti z mlajšo damo v svrhu dobre zabave v jesenskih in zimskih večerih. Pismene ponudbe, eventuelno s sliko na „A. O. jesen“ pošiljate ležeče glavna pošta, Ljubljana. 9639

Naprodaj je dobro ohranjena Monopol registrir. blagajna, in več starih sodov od zganja v velikosti po 200, 300 in dva komada po 960 ltr. Stvari se lahko pogledajo in ceno izve pri Antou Naglič, trgovcu v Storar pri Celju. 9627

Spalne in jedilne sobe kuhinjske opreme, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapetinska delavnica. Ljubljana, Kolizej Vabimo na ogled. 9377

Mlad uradnik išče manjšo mesečno sobo za takoj. Naslov pove upr. Slov. Nar. 9595

Kupim Blagajno (Wertheim). Pisalni stroji, Kopirno prešo. Ponudbe pod „trgovce/9578“ na uprav. Slov. Nar. 9595

Proda se dobro ohranjen pudel pripravljen za pisarno ali trgovino. Vprašate: Kolodvorska ul. 32. 9629

Nova preša za olje, okoli 600 kg težka, se proda. Ponudbe na Franjo Mrkva, Gostanj, Korško. 9589

Karbid in karbidne svetilke razpošilja vsako množino trdka **MARTIN SUMER**, Konjice. 9465

Sprejme se takoj izurjen zobotehnik ali zobotehnik. **Dr. Schwab, zobozdravnik na Jasenih, Gorenjsko**. 9564

Kositarne posode od ameriškega petroleja kupuje Sever & Komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 9515

Učenca ali učenko poštenih staršev, ki bi imela veselje do trgovine, sprejme O. Sturm, trgovina z mešanim blagom, Metlika, Dolensko. 9601

Naprodaj so steklene vaze za marmelado, damski zimski klobuki in damski čevlji št. 38 v kantini bivše cukrarne, Ambrožev trg št. 3. 9538

Prodajalca, prva moč, zmogla obeh knjigovodstva, se sprejme. Obširne ponudbe pod „Trajno mesto“ na upravnštvo „Slov. Naroda“. 9607

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodo dvorom, Ljubljana. 2048

Starija dobra kuvarica i sobarica sa dobrim svetočama traži se za manju poročico. Ponude slati na adresu: Dr. Radojčić, Zemun, Jugoslavija. 8592

Prodajalca manufakturne stroje s 15 najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617

Modistka, samostojna aranžerka, slovena, venščine in nemščine zmogla, se sprejme takoj. Stanovanje in hrana ev. v hiši, po dogovoru. Dopolni na: Roza Perc - Woisk, Celje, Gosposka ulica 4. 9591

Blagajničarka, ki bi bila večja stroje- knjigovodstva, se išče za takoj ali s 1. novembrom za veliko manufakturno detaljno trgovino. Naslov pri uprav. Slovenskega Naroda. 9550

Mikrometri, normalne mere (kalibri) za mehaniko, predmeti vsake vrste do velikosti 1x2 m, se ponikljujejo. Zepna vžigala lastnega izdelka event. z benzinom za dva meseca se takoj dobavijo. Tovarna orodja J. Boguš, Zrelc, Korško, poštno ležeče, Grabstajn. 9613

K dobri rodbini na deželo (Gorenjsko) se išče mladenič (absolvent srednjih šol), ki bi podučeval za tretjo realko in četrto vadičo. Dotičnik bi imel dovelj časa nadaljevati svoje lastne študije. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov se izve v upr. SI. Nar. 9549

Kupi se v Ljubljani ali v najbližji okolici, če mogoče ob progi električne železnice, dostojna hiša ali vila. Prednost ima hiša z gostilno, hotelom ali drugo trgovino. Ponudbe na upravnštvo Slovenskega Naroda pod „Hiša z gostilno 9588“. 9588

Za francosko italijansko in rusko konverzacijo in za poduk v angleščini (Touss. — Langensh.) išče uradnik v Ljubljani, eno ali več gospodičen. Naslove sprejema upravnštvo „Jugoslovanske Borze“ Ljubljana Kongresni trg 3. 9599

KOLOBARJE suhe iz mehkega lesa za podkuritev oddaja v vsaki množini. F. & A. Uher, veletrgovina s premogom Ljubljana 9631

Apno, zidno in strešno opeko ter drva v celih vagonih ponuja **Ljublj. komerc. družba**, Ljubljana, Bleiweisova cesta 18.

Preprodajalci! cigaretnega papirja Golub, Raily, Club Patent in raznih drugih vrst, cigaretnih tuljcev, kreme in lastila (biksa) za čevlje, toaletnega mila, papirnatih blaga kakor pismenega papirja v mapah, papirja za police, svilenege papirja ter raznega drugega blaga dobite po nizkih cenah pri firmi Mahler & Oplatka, Zagreb, Jelacicev trg 28. poleg (Narodne kavarne). 9593

Koncipijenta sprejemem takoj. Plača po dogovoru. — Prosim pošl. **Dr. Franjo Lipold**, odvetnik, Maribor, Marijana ul. 10.

Kupim več vagonov raznega sortiranega **SADJA**. Ponudbe za vagonsko oddajo franko vagon pošljite kolodvor z navedbo vrste prosil **FR. SIEG - KRANJ**. Prosim tudi za ponudbe suhih gob in vseh deželnih pridelkov.

Izučene stolarje sprejme **tovarna stolov** Zg. Gameljne nad Ljubljano.

Ordinarij dež. bolnišnice dr. Pogačnik Jos. zdravi zopet redno očne, ušesne, nosne in vratne bolezni.

Iščem dobrega lovskega PSA izstrijskega ali jazbočarja. Samo proti skazovanju v terenu. Ponudbe pod „pes/9593“ na uprav. Slovenskega Naroda. 9563

Zdravo blago! Zahtevajte ponudbe! Prevzemamo zastopstva za vse predmete, ki niso uvedeni v Hrvaški. Sprejemamo vse vrste blaga v komisionalno prodajo. **B. SURJAK** i drug, Zagreb, Gunduličeva ul. 58.

Boj griži! Pristen, domač borovničar je najboljšo sredstvo proti griži. Dobi se v veletrgarni sadja **Robert Diehl** Celje. Oddaja samo trgovcem v sedelkih od 30 l dalje.

Narodni knjigarni v Ljubljani. **60 hl belega** **Ljutomerskega vina** se po ugodni ceni proda. **Josip Kosi, Križevci pri Ljutomeru.**

Klobuki v popravilo se zopet sprejemajo. **J. KETTE, LJUBLJANA.**

Prvovrsten hotel in prvovrstna kavarana v lepem mestu na Štajerskem se proda. Pisma pod „milijona 1-2/9561“ na uprav. Slov. Naroda. 9561

Slike kralja Petra v velikosti 47x65 cm priporoča **Narodna knjigarna v Ljubljani**. Cena v trdem ovoju po pošti K 18.

Priporočam fino kavo, čokolado, kremo za čevlje pravo fino angleško milo, pošiljam tudi v poštinih zavitkih po povzetju in nizki ceni

Fran Bergant Ljubljana sv. Jakoba trg. 9331

Krompir pšenico, rž, oves, fižol i. t. d. prodaja na debelo po ugodnih cenah. **Fran Majdič**, Kranj trgovina z deželni-mi pridelki. 9311

Suhe = gohe, kumno laneno seme in vse druge deželne pridelke kupuje **Sever & Komp.**, Ljubljana, Wolfova ul. 12.

ROMAN CEMENT v zaključku 1000 vagonov se odda na jugoslov. železniški postaji. Reflektanti naj dološijo svoje naslove administraciji Slovenskega Naroda, nakar se začne pogajanja. 9614

Ribje olje je priznано najboljšo sredstvo zoper slabokrvnost, pospešuje tek in čisti kri. Dobi se in razpošilja po pošti drogerija **Sanitas, Celje, Kolodv. ul. 5.** 263 praznih sodov od kislega zelja razne velikosti, se vrši dne 3. oktobra t. l. ob 9. dopoldne v stalnom prof. slagištu Dravske divizijske oblasti v Mostah. Kupci se pri-razno vabijo. — Plača se na licu mosta. — Uprava stalnog prof. slagišta drav. div. oblasti.

Javna dražba **Solske potrebščine** = priporoča = **NARODNA KNJIGARNA.**

ITO antiseptična zobna pasta s kisikom. Elegantna oprema — pristne cinaste tube. Proizvaja lekarna pri „**Srebrnem Sokolu**“ Brežice. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah i. t. d. 9645

Alojzij in Valentin Accetto mestna stavbenika in sodno zapr. cenilca, Ljubljana, Trnovski pristan 14. prevzemata in izvršujeta vsa stavbena dela, kakor tudi vsakovrstna projektiranja in napravo načrtov in visoke stavbe, cerkve, javne šole, nadalje cenitve, tehnična mnenja i. t. d. — Ob jednem imata tudi oblastveno dovoljeno zasebno posredovalnico za nakup in prodajo posestev, kakor hiš, zemljišč, gozdov i. t. d. 930

Trgovski oddelek „Mitrovačke štedionice“ posreduje, kupuje in prodaja vsakovrstna živila in druge trg. predmete najkulantneje. Brojavna adresa: „**Tomé Mitrovica**“.

Sečnja in spravilo 30.000 m³ SMREKOVEGA LESA se odda podjetnikom.

Les je za posekati, obeliti, razžagati na gotove dolžine in po drčah spraviti do nalagalnice žične tirnice. — Komptenti naj se zglaste po možnosti osebno pri **rudniškem ravnateljstvu Zagorje ob Savi**. 9632

„Savinja“ društvo lesnih trgovcev in industričev v Celju kupi vsako množino rezanega in okroglega mehkega kakor tudi kostanjevega lesa ter bukovih drv. Tozadevne ponudbe z navedbo cen prosimo na naslov: „**SLAVINJA**“, Kapucinska ulica 5, I. nadstr. ali poštni predal št. 1.

Preporučamo gg. trgovcima i preprodavačima novo izšlo sliku

Njeg. Vis. Regenta Aleksandra izradjena od umetnika V. Doder, veličina slike 49x68, ista je izradjena otmeno po originalu u jednom od najboljih grafičkih zavoda. Cjena po kom. K 20.— a preprodavačima i trgovcima dajemo 40% popusta. Naručbe prima izdavačala knjižara **Celap i Popovac, Zagreb, Berislavičeva ulica 17.** 9307

Pfannhauser & Co mehanična kultura zemlje Družba z o. z. Dunaj (Wien) IX. Schwarzspanierstrasse Nr. 15. Brzojavi: **Pflugmaschine**. Dobavlja: **parne in motorne pluge** za vse kraje porabe točno ali na kratak dobavilni rok. **Novo! „CYKLON“ mlin za čišćenje žita** s propelerjem prekosi vse znane konstrukcije, velikanski prihranek teže in moči. **Novo!**

+ Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je naš iskrenoljubljen sin, brat in vnuk

LEO

dne 29. t. m. po dolgotrajni bolezni previden s tolažili sv. vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v torek, dne 30. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Pot v Rožno dolino št. 28. na pokopališče na Viču.

Sv. maša zadušnica se bode darovala v farni cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 28. septembra 1919.

Albertina Pirc, mati. — Vasilisa Pirc, sestra. — Albertina Hengstler, stara mati.

Zahvala.

Ob smrti našega najdražjega brata in strica, gosoda

Ignacija Borštnika

izrekamo v imenu ostalih sorodnikov iskreno zahvalo vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti in vsem, ki so mu darovali toliko lepega cvetja. Presrečna hvala gg. pevcem in gg. godbenikom za prečesljive žalostinke, vsem gospodom, ki so mu govorili zadnje slovo, njegovim gg. kolegijam in gg. kolegom, vsem društvom in častniškemu zboru, zlasti bratom Sokolom, ki so ga prenesli do groba. Posebno globoka zahvala gg. dramaturgu Pavlu Golja, ki nam je odvzel vso skrb za pogreb, vsem prirediteljem pogreba in vsem v bolnišnici, ki so lajšali trpečemu bolečine, nam pa najtežje trenutke. Lepa hvala tudi gg. orožnikom pri telefonu, ki so bili voljni nam biti na uslugo po dnevi in po noči.

Globoko žalujoči rodbini:

Zavašnik in Bohinc.

Podružnica Ljubljana. JADRANSKA BANKA Podružnica Ljubljana.
Delniška glavnica: K 30,000,000. **Rezerve: okrog K 10,000,000.—.**

SPREJEMA: Vloge na knjižice
 Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPOJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Centrala: Trst.
Podružnice: Dubrovnik, Opatija, Dunaj, Split, Kotor, Šibenik, Metković, Zadar, Ekspozitura Kranj.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
IZDAJA: Ceke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.
DAJE TRGOVSKE KREDITE pod najugodnejšimi pogoji.
DAJE PREDUJME: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.
PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA. **Telefon št. 257.**

G. F. Jurásek
 Vglaševalec klavirjev in trgovec z glasbilo
 v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.
 Prva jugoslovanska specialna tvrdka za vglasevanje in popravljanje glasbil.

Dunajski modni salon

vabi cenjene dame na ogled ozir. nakup najnovejših vzorcev damskih oblek in klobukov.

Samo tri dni. od ponedeljka, 29. t. m. od srede, dne 1. oktobra t. l. v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 16 (nasproti opernega gledališča) II. nadst. vrata 6, v času od 9. do 12. in od 14. do 18. ure

IVAN JAX in sin
 Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje.

Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. — Ustanovljena leta 1867. **Vezenje pletenja brezplačno.**

Pisalni stroji „Adler“ Kolesa iz prvih tovarn
 Ceniki zastoj in franko. Dürkopp, Styria, Waffenrad.

Razpis

službe strojepiske pri državni žrebčarni na Selu pri Ljubljani. Sprejme se le dobro izveščana strojepiska z daljšo prakso.

V prošnji, katera mora biti kolekovana, je navesti šolsko izobrazbo in natančno službovanje do sedaj. Prošnji je priložiti prepis zadnjega šolskega spričevala.

Prošnje naj se oddajo najkasneje do 5. oktobra t. l. osebno pri vodstvu žrebčarne od 15. do 18. ure, kjer bodo prosilke preizkušene.

Užitki strojepiske znašajo: dnevščina 3 K 20 vin. in draginjska doklada mesečnih 450 kron.

Selo pri Ljubljani, dne 26. septembra 1919.

Državna žrebčarna.

Priloga eno tovarniško zalogo

šivalnih strojev
 za rodbino in obrt ter njih posameznih delov.

Dobe se potrebuje za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno blago (blago za obleke). — Istotam se proda večja partija

damskih nogavic.
Josip Petelinc
 Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
 za vodo, desno.

Tečaj živih jezikov

srbohrvaščina
 francoščina
 angleščina
 nemščina.

1. Učenje živih jezikov po direktni metodi s praktičnimi slovniskimi pravili.
2. Pripravljanje za različne izpite iz tujih jezikov.
3. Literatura poedinih jezikov.
4. Prevodi trgovske korespondence tujih jezikov.

Pouk se vrši za posameznike in v skupinah največ do 10 slušateljev. — Poučevali bodo samo izprašani profesorji.

Vpisovanje vsak dan od 5.—6. ure popold. v I. mestni deški ljudski šoli (Komenskega ulica), kjer se dobe natančnejša pojasnila.

Pouk se prične 2. oktobra.
 Vodja tečajev: Jeras Josip,
 diplomiran iz franc. jezika na univerzi v Bordeauxu.

9551

Naznanilo.
Tvrdka R. Miklauc
 se je preselila
 iz dosedanjega trgovskega lokala v lastne prostore
Pred Škofijo št. 3
 Lingarjeva - Medarska ulica tik škofijske palače, kjer se nahaja trgovina
„PRI ŠKOFOU“.

Podpisani se zahvaljuje za izkazano zaupanje ter se priporoča za mnogobrojni obisk z zagotovilom najboljšo postrežbo.

Spoštovanjem
R. Miklauc.

9520

Čar idealne lepote!

Lepa žena ima neopisno moč, nepremagljivo čarobno, to trdijo znanstveniki, pesniki.

Krema Zoraida! Najdovršenejšo sredstvo moderne kozmetike za doseg idealne, mikavne lepote. To divno polepšalo je sestavljeno po receptu božanstvene orijentalke Zoraida, zvezde turškega harema bivšega Abdul Hamida, iz čistega rastlinskega soka, meda, citronovega soka, s čimer prekaša vse umetne škodljive dosedanje proizvode. Velika doza bruto 1/2 kg **K 30.—**

Ifigenia pasta-milo. Dosedaj nedosežno. Tega čudotvornega mila ne priporočam samo onim, ki rabijo kremo Zoraida, marveč vsem osebam, moškim in ženskam, ki imajo nežno občutljivo kožo. To milo dela naravnost čudeže, ker ne varuje samo nežne polti, marveč polepšava tudi naravnost čarobno obraz in odstranja v najkrajšem času lišaje in razpoke kože. Te divne paste ne bi smelo manjkati v nobeni hiši. Ko razmazete male količine na dlan, se močno peni s fino mlečno peno. Kraljice lepote, pa tudi ostale se vesele nad tem izumom, kajti z umivanjem s pasto Ifigenia mora tudi angeljska lepota zasvetiti v krepkejšem sijaju čarobe in razcveta. **K 20.—**

Rožni sok. Razven Zoraida in paste se priporoča bledolice osebam. Rožni sok, popolnoma neškodljivo rdečilo za obraz in ustnice. Z uporabo Rožnega soka postane obraz nežno rožnat kakor plamen jutranje zore, a ustnice zarde jasno kakor škrlat. Cena večje stekleničice **K 6.—**

Amerikanski Hair Petrol. Čudotvorno sredstvo za rast las. Najčistejši proizvod, seveda kemično prirejenega petrola. Izum dr. P. Williamsa iz New Yorka. Po točni uporabi dobe lasje takoj lep sijaj, svilno mehkočo, bujno rast. Ako želite preprečiti naglo izpadanje las, naročite pravočasno 1 steklenico petrola dr. Williamsa in tako rešite svoj ponos, svoje lase. (Cena steklenice 250 gr **K 18.—**).

Saj pesnik ne poje zastoj:
 „Lasje moji so ko svila gosta,
 Bolj ko popek so rudeča usta
 In obraz ko rožica in mleko.“

Te štiri stvari so najnaravnejši izdelek za ohranitev trajne in doseg čarobne lepote.

Navodila in opisani izdelek pošilja

„URANUS“-PARFUMERIJA.

I. Kosmetična parfumerija, Ljubljana, Mestni trg 11.

Zlate latve, podobe, okvire, ogledala,

steklo, klej dobavlja najceneje samo preprodajalcem

„Regula“

Vereinigte Sägewerke, Holzwaren, Leisten, Rahmen und Spiegelfabriken G. m. b. H., Budejovice.

Zdravnik Dr. VIKTOR BRESKVAR

se je preselil v Gradišče - Hilserjeva ulica 7, I. nadst. ter ordinira od 10. — 12. ure dopoldne.

MODNI SALON
STUCHLY - MASCHKE
 LJUBLJANA — ZIDOVSKA UL. 3 — DVORSKI TRG I.
priporoča največjo izbiro
 finih stamnikov, svilenih klobukov in čepic za dame in deklice.
 Popravila se sprejemajo in točno izvrše.

Rogaška Slatina

Tempel vrelec: Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospesuje prebavljanje in preosnavljanje.

Styria vrelec: Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

Donati vrelec: Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd.

Rogaška Slatina je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je iz izmed vseh alkaličnih salinčnih rudninskih kislin slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.

Rogaška slatina je najboljša namizna in zdravilna mineralna voda, katera nima nikdar slabega okusa ali duha.

ALFONZ BREZNIK
 učitelj „Glasbene Matice“ in edini zaprišeni izvedenec dež. sodišča
 Največja in najsposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev.
 (Förster, Bösendorfer, Hitzman, Stelzhamer itd.)

Velikanska zaloga vseh glasbil, muzikalij in strun ::
LJUBLJANA,
 Kongresni trg. št. 15.
 (Nasproti nunske cerkve)
 Popravila in uglaševanja strokovnjaško in ceno.

100 transportabelnih direktno z dinamom spojenih dvocilindriških bencinsovih motorjev po 65 voltov in do 100 wattov. Pripravni so posebno za vile, sanatorije, kine, kakor tudi za posamezne naprave.

500 Morsejevih aparatov najfinejše izvršitve (med), zgrajenih po ministerijalnem vzorcu nemške države. Pripravni za državne namene, železniške in malih železnic telefone.

300.000 metrov oklopnih kabljev z dvojnimi vodoma, izvršenih s svinčnim ali žičnatim ovojem. Pripravni za pomorske in jamske namene.

Vprašanja na: **SOCHER Gradec (Graz) Schönaugasse 13.**

Jadransko hotelsko in kupališno dión. društvo

Sušak-Reka, Zvonimirova ulica št. 102.

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatija.	Sanatorij in veliko morskopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.	Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon interurb. 2-14.	Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak: Središnji ured društva, Sušak-Reka. — Naslov za brzojave: Jadransko društvo Sušak-Reka, interurb. telefon št. 94-9.	Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.
Hotel-Pension in morskopališče „JADRAN“ Bakar.		Hotel-Pension in veliko morskopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski